

DIRVA

Nr. 16

Vasaris-February 8, 1961

Cleveland, Ohio

JAV skatina Pietų Ameriką kovoti su tironija

Pirmoji valst. sekr. Rusk spaudos konferencija

Valstybės sekretorius Dean Rusk pirmojoje spaudos konferencijoje pareiškė, kad Jungtinės Valstybės esančios pasiruošusios bendradarbiauti su kitais Amerikos kraštais, siekiančiais likviduoti tironijas hemisferoje, nepaisant, ar tai būtų dešiniųjų ar kairiųjų režimai.

Tas pareiškimas laikomas gana svarbiu dėl kelių priežasčių: pirma, naujasis valstybės sekretorius, kalbėdamas prez. Kennedžio administracijos vardu, ragina Amerikos valstybes pasvarstyti, ar jų puoselėjama nesikišimo doktrina neklaido demokratijos plitimui ir nedirba subversyviųjų grupių naudai;

antra, pareiškimas paskelbtas tuo metu, kada svarstoma šaukti užsienių reikalų ministerių konferenciją, kuri turėtų ieškoti Kuboje ir Castro bandymus savo revoliuciją eksportuoti.

Kai kurie amerikiečių tautų bendruomenės nariai planuoja toje konferencijoje skatinti savo kaimynus, kad būtų imtasi bendros akcijos karantinuoti Fidel Castro režimą. Viena Lotynų Amerikos valstybė yra pasiūliusi atkurti hemisferos politinės gynybos komitetą, kuris veikė praeito karo metais.

Valstybės sekretoriaus pareiškimą apie kovą su tironijomis vėliau parėmė administracijos pranešimas, kad prez.

Kennedy numatęs prašyti kongresą panaikinti padidintą cukraus pirkimo kvotą iš Dominikos Respublikos.

Ši kvota erzino daugelį Lotynų Amerikos kraštų. Ji atsirado praėty metų liepos mėnesį, kada kongresas nutarė sustabdyti cukraus pirkimą iš Kubos ir pastarosios kvotą išskirstyti kitiems kraštams: tada didelę jos dalį gavo Dominikos Respublika.

Vėliau, San Jose įvykusioje užsienių reikalų ministerių konferencijoje, buvo nutarta nutraukti diplomatinis santykius su Trujillo režimu ir pritaikyti ekonomines sankcijas. Prez. Eisenhoweris kreipėsi į kongresą, prašydamas Dominikos Respublikai skirtą kvotos priedą atšaukti, bet atstovų rūmai nedavė sutikimo, kas administraciją pastatė keblion būklė: kai kurie Lotynų Amerikos kraštai pradėjo kaltinti JAV, kad jos remiančios dešiniųjų diktatūrą Dominikos Respublikoje, taikydamos sankcijas tik kairiųjų diktatūrai Kuboje.

Toje pačioje spaudos konferencijoje valst. sekr. Rusk pareiškė:

* JAV nusistačiusios reikalauti sustiprinti Jungtinių Tautų mandatą Kongo (plačiau žiūr. str. apie Kongo);

* valstybės departamente veikianti nusiginklavimo komisija svarstanti, kada ir kaip komunistinė Kinija turėtų būti įtraukta į nusiginklavimo derybas;

* amerikiečiai turi suprasti, kad dviejų RB-47 lėktuvų paleidimas ir naujesniųjų pareiškimų dvasia nereiškia, jog pagrindinės problemos jau esančios išspręstos. Dar būsią "sunkių dienų ir sunkaus darbo";

* JAV įsipareigojimai ginti Vakarų Berlyno ir tautinės Kinijos laisvę nėra pasikeitę;

* klausimą, ar būsią veikliama per įprastinius diplomatinis kanalus ar per viršūnių konferencijas, Rusk atsakė, kad Kennedžio administracija naudojanti tuos metodus, kurie tuo metu atrodysia naudingiausi;

* valstybės departamente svarstoma galimybė gegužės mėnesį, sekančio NATO posėdžio metu, Oslo mieste sušaukti Vakarų valstybių vyriausybės šefų konferenciją.

Ryšium su valst. sekr. Rusko pareiškimu apie galimą komunistinės Kinijos įtraukimą į nusiginklavimo derybas, komentatoriai primena dabartinio prezidento pareiškimą, padarytą 1960 birželio 14 JAV senate, ka-

Sausio 28 d. Hartforde įvyko Atlanto rajono lietuvių skautų vadų suvažiavimas, kuriame buvo išrinkti kandidatai rajono vadeivos pareigoms: s. V. Pileika, gavęs 36 balsus ir s. P. Molis -- 34 balsus. Nuotraukoje: išrinktieji kandidatai su suvažiavimui pirmininkavusiu s. V. Nenortu. Iš kairės: s. P. Molis, s. V. Nenortas ir s. V. Pileika. Plačiau 5 psl.

Romo Bričkaus nuotrauka

UŽKULISY IEŠKO KONGO KRIZĖS SPRENDIMO

JAV nesutaria su Anglija ir Prancūzija

Adlai E. Stevenson, JAV ambasadorius prie Jungtinių Tautų, pareiškė, kad reikią laukti "sutarimo" tarp pasaulinės organizacijos narių Kongo krizės klausimu.

Jis padarė tą pareiškimą laikraštiniams po valandą trukusio pasikalbėjimo su JT gen. sekr. Hammarskjöldu. Vėliau jis susitiko su V. Zorinu, sovietinės delegacijos šefu prie Jungt. Tautų.

Stevensonso pareiškimas sekė seriją konferencijų Washingtono tarp valst. sekretoriaus Dean Rusko ir iš Kongo iššaukto JAV ambasadoriaus Clare H. Timberlake. Stevensonas tuose pasitarimuose nedalyvavo, bet be pertraukos palaikė telefoninį ryšį. Paskutinėmis dienomis Stevensonas privačiai tarėsi su daugelio kraštų delegatais.

Užkulisinių pasitarimų

da Kennedy pabrėžė, kad kas kart darąsi svarbiau į tarptautinius susitarimus įtraukti komunistinę Kiniją, ir kaskart esą sunkiau to išvengti. "Galbūt, tada pareiškė jis, "bus galima rasti kelią įtraukti kiniečius į atominių bandymų nutraukimo derybas Ženevoje." Ir toliau jis nurodė: "Jei ryšiai pasirodys esą vaisingi, tai galės būti bandyti tolimesni kultūriniai ir ekonominiai kontaktai."

Valst. sekr. Rusk šį kartą nukrito klausimą apie eventualių komunistinės Kinijos įsitraukimą į Jungtines Tautas, atsakydamas, jog JAV laikysis įsipareigojimų tautinės Kinijos vyriausybei.

* SOVIETAi praeitą savaitę paskelbė erdvėn iššovę ligšiol didžiausiąjį satelitą, sveriantį per 7 tonas, tačiau sekančiomis dienomis įsiviešpatavusi nepaprastai oficialiųjų įstaigų tylą leidžia spėti, kad bandymas nepasisekė. Vakarų valstybių sekimo stotys, kurios kitais atvejais pagaudavo sovietinių satelitų siunčiamus signalus, šį kartą neužregistravo nė vieno.

* KUBOS vyriausybė sekvestravo vandentiekį, kuriuos Guantanamo bazė gauna vandenį. Vandens tiekimas JAV laivynui karinei bazei nebuvo nutrauktas, bet bazės vadovybė pasirengė įvairiems eventualumams.

KAIRĖJE: Naujai išrinktoji Lietuvių Bendruomenės Chicagos apygardos valdyba. Sėdi iš kairės: J. Bertašius, J. Jasaitis, B. Miniataitė, LB centro valdybos pirmininkas S. Barzdukas, V. Grėbliūnas. Stovi: I. Petrauskas, J. Vaičiūnas, D. Bielskus, S. Šiaučius ir F. Valinskas.

B. Lingio nuotrauka

VARŽYBOS DĖL LENKIJOS

Prezidento Kennedžio administracija spaudžia kongresą, kad jis greičiau paruoštų ir priimtų vadinamojo Battle akto papildymą, kuris atidarytų kelią teikti paskolas komunistų valdomiems kraštams ir kai kurioms neutralioms valstybėms, dabar negalinčioms gauti ūkinės ir finansinės paramos iš Jungtinių Valstybių.

Battle aktas, pavadintas jo siūlytojo Laurie C. Battle vardu, buvo priimtas 1951 metais, Korėjos karo metu. Jis buvo uždraudęs pagalbą tiems kraštams, kurie pardavė karines medžiagas komunistų blokui.

Prez. Kennedy savo pirmojoje kalboje kongresui reikalavo "naudoti ekonomines priemones" Rytų Europoje, "kad atstatytų istorinius draugystės ryšius".

Pirmoji minėto akto papildymu, kuris greičiausiai bus priimtas, pasinaudos Lenkija, galėdama, pasiskolinti įvairiems projektams 365 mil. zlotų. Komunistinė Lenkija, nuo 1957 metų pirkdama amerikinių maistą, mokėjo zlotais; jau eilę metų vyko neoficialios derybos, kaip tuos zlotus sunaudoti, bet dabar, kaip atrodo, administracija galės juos naudoti oficialioms paskoloms.

Minimo įstatymo projektas jau buvo kelis kartus siūlytas anksčiau, tačiau dėl vieno ar kelių priežasčių nebuvo priimtas.

Sovietija į Varšuvą paskyrė naują ambasadorių, partijos centro komiteto prezidento narį Averkij B. Aristov. Anksčiau jis buvo faktinis Rusijos respublikos valdovas, Maskvoje laikomas premjero Chruščiovo globotiniu.

Jo paskyrimas į Varšuvą iššaukė įvairių spėliočių. Vieni diplomatai tiki, kad tai yra pa-

žeminimas, tačiau gal tikslesnė bus antrųjų pažinčių, kad Chruščiovas Varšuvą pradeda laikyti labai svarbiu postu, ypač JAV ruošiantis pagerinti santykius su Lenkija, kas galėtų ten pakenkti Sovietijos interesams.

Antrąją nuomonę dar sustvirtina faktas, kad Aristovas nėra pašalintas ir partijos prezidento narių ir paskutiniaisiais metais buvo pagrindinis Chruščiovo "bėdų tvarkytojas": jis buvo siunčtinėjamas į įvairias Sovietijos provincijas reorganizuoti partijos vadovybių, kurios neatitiko Chruščiovo standartų.

Iš Vakarų Vokietijos sostinės Bonnos pranešama, kad tipišką šaltojo karo arena pastaruoju metu virsta pataikavimų amerikiečiams centru iš... sovietų ambasados pusės.

Esą, amerikiečių diplomatai vis dažniau kviečiami į ambasados vaišes, per susitikimus draugiškai sveikinami ir siūloma gerti tostus už "miri dražba" (taiką ir draugystę).

Nevienas ambasados pareigūnas stebisi, kad anksčiau rusai jo net nepastebėdavo, o dabar pribėgę ne tik sveikinasi, bet ir vardais vadina. Amerikiečiai laikraštiniškai dažnai kviečiami į sovietų ambasados patalpas sužaisti šachmatų partijas arba šiaip sau "pasiplepioti" -- apie Vokietiją ir Berlyną, apie kultūrinius mainus, apie "abiejų didžiųjų valstybių draugystės reikalingumą".

Šis sovietų manevras neabejotinai turi kelis tikslus. Pirmoje eilėje sovietai nori galimai daugiau sužinoti apie būsimą dabartinės JAV administracijos kursą, o iš kitos pusės -- įvairyti kylį tarp JAV ir Vakarų Vokietijos.

Žmogus, kuris išgelbėjo Londoną... (6)

Kur yra Rundstedtas?

Netrukus po pirmojo susitikimo su britų kariniu attache Michelio Hollardo statusas iš pagrindų pasikeitė: iš "proginio šnipio" jis virto profesionalu, kuriuo anglai visiškai pasitikėjo.

Per savo naująjį ryšį rinką "O. P." su kuriuo dabar jis susitikinėdavo ne Berne, o Lozanoje, jis jau dirbo ne vien tik karo ministerijai, bet slaptosios žvalgybos įstaigai SIS (Secret Intelligence Service), kuri žiniomis aprūpindavo ministerių kabinetą ir kitus valdžios organus.

Michelio santykiai su ankstyvesniu ryšiniu Berne visada buvo draugiški, bet labai oficialūs ir vienašališki. Niekada B. jam nepasakė, ar šveicarijono jo atnešamos žinios buvo naudingos ar ne, niekada nedavė jam detalizuotų uždavinių. Tai buvo įprastinė ir reikalingai atsargi laikysena neišbandyto bendradarbio atžvilgiu: iš jo paaimama visa, ką jis atneša, tačiau neteikiama nė mažiausios pagalbos, iki galutinai neįsitikinama jo patikimumu.

Tik dabar, 1952 metų pabaigoje, britai buvo pakankamai įsitikinę, kad Michelis Hollardas tikrai yra atsidaavęs sąjungininkų reikalui, ir iš jo reikėjo laukti labai vertingos tarnybos, už kurią reikia atsilųginti pasitikėjimu ir pagalba. Dabar jau niekad nelikdavo abejonų, ko iš jo tikrai norima, ir kiek vertos buvo jo atnešamos žinios. Jis gaudavo labai tikslias instrukcijas ir pagaliau galėjo jausti, kad jo pavojingas darbas ne tik nesąs be reikalo, bet ir turįs visišką britų paramą.

Ir dar šis tas pasikeitė po jo paskutinio vizito Berne. Michelis Hollardas niekada nebuvo prašęs ar gavęs iš britų vieno cento ir organizaciją plėtęs iš savo kišenės. Bet augančios "Réseau Agir" išlaidos augo, ir jis vis mažiau beturėjo laiko pinigų uždirbti. Jis jau buvo priėjęs ribą, už kurios nebegalėjo toliau dirbti be finansinės paramos. Nuo šio laiko jis pradėjo gauti pageidaujamą sumą.

Buvo 1943 metų vasarą. Vokietiai buvo okupavę Prancūzijos "laisvąją zoną", o Michelis atitinkamai praplėtes ir sustiprines "Réseau Agir"; jį dabar siekė nuo Alpių iki Kanalo pakrantes ir šalia įprastinių informatorių rėmėsi nauja labai naudinga kategorija: viešbučių tarnautojais ir privačiais tarnais. Kuriam nors "valet de chambre" nebuvo sunku sužinoti pavardę generolo, kurio kelnes jis lygino, arba bent atpažinti jo veidą iš Michelio parodytos fotografijos.

Per vieną Michelio pasikalbėjimą su "O. P." išliko tema apie generolą Rundstedtą. "O. P." pareiškė įsitikinimą, kad Rundstedtas tikriausiai tebekomanduoja kurį nors karinį vienetą Viduržemio jūros zonoje. Tos armijų grupės štabas buvo Avinjone, ir jam priklausė visi pietinėje Prancūzijoje stovį vokiečių daliniai.

Michelis nebuvo taip jaugrietas įsitikinęs. Jis buvo girdėjęs gandų apie vadovybės pasikeitimus. Neturėdamas Avinjone bendradarbių, pasisilū pats ten nuvažiuoti.

--Laiko eikvojimas, -- galvojo "O. P." -- Mes žinome, kad Rundstedtas yra ten. Bet Michelis nebuvo patenkintas ir, grįžęs iš Loanos, nusprendė pats įsitikinti. Už poros dienų, atlikęs savo įprastinį maršrutą, jis išvyko į Avinjoną.

Iš geležinkelio stoties nuėjo tiesiog į viešbutį Terminus, kuriame buvo įsikūręs vokiečių karinis štabas. Priešais viešbutį plevėsavo vėliava, rodanti raudoną apskritimą aplink juodą baltą centrą, taigi, armijos štabą. Iki gatvės vidurio nusitęsęs medinis barjeras kliudėėjimą. Priešais barjerą stovėjo trys prancūzų policininkai, už jo patuliavo yrišlos vadovaujama vokiečių patrulių grupė.

Kitos gatvės pusėje stovėjo kavinė. Michelis įėjo vidun, užsisakė kavos ir pradėjo pokalbį su kavinės savininku. Staiga jis pradėjo kalbėti tyliau ir paklausė:

--Sakykite, jūsų kaimynas kitoje gatvės pusėje -- ar vis dar tas pats?

Šeimininkas nieko neatsakė ir nuėjo tolyn -- indų plauti. Michelis suprato, ką tai reiškė, ir išėjo iš kavinės.

Lauke vis dar tebestovėjo trys prancūzų policininkai, Michelis valandėlę stebėjo juos, negalėdamas apsispręsti. Pagaliau jis pasakė sau, kad jis vis dėlto esąs prancūzas. Be to, negalįs prarasti daugiau laiko: traukinys išeina už valandos.

Jis priėjo prie trijų ir paklausė tą patį, ko buvo teiravęsis pas kavinės savininką.

--Ne, -- atsakė vienas policininkas be regimo nustebimo, --per paskutiniąsias dvi savaites čia šis tas pasikeitė.

--Ar žinote, kaip naujasis vadinasi?

--Ne, -- atsakė policininkas, ir atsisukęs į kolegas, paklausė, ar jie nežina. Abu papurtė galvas.

Tada vienas iš jų patarė:

--Paklauskite viešbučio savininką. Jis dar tebegyvena čia

ir prižiūri kambarius.

--Kuo jis pavarde?

--Pamard. Monsieur Pierre Pamard.

Michelis padėjo ko ir nužingsniavo į vidų.

Prie viešbučio durų jį sulaukė vienas vokiečių sargybinis ir paklausė leidimo. Michelis pasakė norįs kalbėti su viršila, o šiam priartėjus, pareiškė norįs kalbėti su Pamardu, kuriam turįs pranešti šį tą svarbaus.

--Labai gaila, -- mandagiai atsakė viršila, -- bet vidun niekas neleidžiamas be specialaus leidimo. Jei tamstą praleisiu, tai pats turėsiu nemalonių.

--Bet manęs niekas nepastebės, -- tikino Michelis. -- Pamardas yra senas mano draugas, ir aš viešbutį labai gerai žinau. Aš pasikalbėsiu su juo jo privatiniam biure.

Su tais žodžiais jis į viršilos rankas įspraudė amerikietiškus cigarečių pakutį. Vokietis truktelėjo pečiais, ir Michelis įėjo vidun. Bet tai nereikė, kad visi pavojai jau pašalinti.

(Bus daugiau)

DOLERIAI IR CENTAI

Kęstutis Gaidžiūnas

ŪKINĮ GYVENIMĄ GYVINANT IR PASIGERINANT

Nauja JAV administracija, ieškodama būdų pagyventi ūkinį gyvenimą ir pasigerinti atlyginimą, pagal prezidento J.F. Kennedy ekonominį pranešimą Kongresui, siūlo kai kurių naujų patvarkymų. Štai tie pagrindiniai punktai:

SOCIALINIS DRAUDIMAS -- Padidinti minimalinį atlyginimą pensininkams nuo \$33 iki \$43 mėnesiui. Leisti ir vyrams išeiti į pensiją sulaukus 62 metų amžiaus su mažesniu atlyginimu. Padidinti 1,500,000 našlių pašalpas nuo 75% iki 85% jų vyrų pašalpų ir padidinti darbingumo netekimo pašalpas.

BEDARBIŲ PAŠALPOS -- Padidinti pašalpų gavimo laiką federalinėje valstyje iki 39 savaičių asmenims, kurių pašalpos pasibaigė 1960 m. spalio 31 d. ir kurie dar vis nepažėgia surasti darbo.

MINIMALINIS ATLYGINIMAS -- Padidinti minimalinį atlyginimą nuo \$1,00 iki \$1,25 per valandą pagal naują federalinį įstatymą.

STATYBA IR VALSTYBINIAI PROJEKTAI -- Sumažinti namų skolų mokesčius mažinant FHA apdraustų skolų procentus nuo 5 3/4% iki 5 1/2%. Pagreitinti federalinėmis sumomis remiamų universitetų statybą.

PAGALBA VAIKAMS -- Pakelsti išlaikomų vaikų mokesčių programą suteikiant federalinę pagalbą bedarbių vaikams.

MAISTO PERTEKLIUS -- Įvesti maisto kuponų dalinimo programą West Virginiją, Pensilvaniją, rytiniame Kentuckio, vakarinėje Minnesotai, pietiniame Illinois ir Detroito, Mich., paruošiant efektyvesnę maisto pertekliaus dalinimo programą.

FEDERALINIS IŠLAIDOS --

Greitas išskirstymas \$724,000,000 federalinių kelių statybos fondo, ir visų federalinių agentūrų pirkimo ir statybos planų peržiūrėjimas, kad kontraktai būtų nukreipti į bedarbės rajonus.

MOKEŠČIAI -- Šiek tiek pakelsti pajamų mokesčių išrinkimo planus skatinant didinti įmonių įrengimų investicijas.

Šimtas didžiausių skelbimų davėjų, kaip praneša Advertising Age, 1960 metais išleido \$2,5 milijonus, kad parduotų \$110 milijonų vertės prekių.

Didžiausia skelbimų išlaidų dalis atiteko televizijai. Laikraščiai yra tik antroje vietoje. Įdomu, kas pagal skirtingas pramonės grupes, daugiausiai naudojo skelbimais:

AUTOMOBILIAI: General Motors Corp. - \$110,602,000; Ford Motor Co. - \$61,683,000.

MAISTAS: General Foods Corp. - \$61,064,000; General Mills Inc. - \$30,823,000.

MULIO GAMINIAI: Procter & Gamble - \$105,616,000; Lever Bros. Co. - \$56,767,000.

TABAKAS: R.J. Reynolds Tobacco Co. - \$38,673,000; American Tobacco Co. - \$34,623,000.

ALUS: Anheuser - Busch Inc. - \$15,368,000; Jos. Schlitz Brewing Co. - \$10,497,000.

ALYVA: Texaco Inc. - \$11,871,000; Shell Oil Co. - \$11,663,000.

GĖRIMAI: Coca - Cola Co. - \$11,857,000; Pepsi - Cola Co. - \$8,809,000.

PADANGOS: Goodyear Tire & Rubber Co. - \$11,972,000; Firestone Tire & Rubber Co. - \$9,853,000.

ŠIS TAS IŠ BALTŲJŲ RŪMŲ ISTORIJS (4)

SVEČIŲ IR SLAPTOSIOS TARNYBOS PROBLEMOS

Senas priežodis sako: "Žuvis ir svečias trečią dieną dvokia". Šis žiaurus, bet išmintimi dvelkias posakis labai tinka ir Baltųjų Rūmų protokolui. Nes svečių problema ten yra labai sunki ir komplikauta, ypač Rūmų šeiminiškai.

Jeffersono ir Lincoln laikais Washingtonė nesilankydavo arabų šeichai, Indonezijos prezidentai ir įvairių Afrikos valstybių premjerai. Juo greitėjo lėktuvai, juo dažnėjo svečiai iš pačių tolimiausių pasaulio kraštų. Baltųjų Rūmų protokolas reikalauja rodyti tikrą amerikinių vaišingumą, t. y., nepaisant jo krašto politinės svarbos, iki smulkmenų atsižvelgti į to krašto tradicijas, papročius ir paties svečio pročiū.

Jei lankosi Saudi Arabijos princas, alkoholiniai gėrimai turi būti paslėpti, klauktina uždrausta.

Kai Washingtonė viešėjo Anglijos karalių pora, vanduo arbatai buvo importuotas iš Londono. Buckinghamo rūmų maršalka buvo atsčiusi Baltiesiems Rūmams ilgą sąrašą, kuriame buvo smulkmeniškai išvardinti daiktai, kuriuos karalių pora yra įpratusi naudoti: tam tikros plunksnakočių rūšys, rankšluosčiai, drabužių pakabos, net (tai atrodo buvus labai svarbiu dalyku) masyvus ažuolinis krėslas, ant kurio tarnas galėtų blizginti jo didybės batus. Be to, buvo paprašyta, kad kai kurie anglų dienraščiai, kaip "Daily Mirror", "Daily Express" ir "News of the World" nepasirodytų arti karaliaus.

Vaišingiausiajį First Lady Baltuosiuose Rūmuose, be abejo, buvo Mrs. Eleonore Roosevelt. Labai dažnai ji įsakmiai pakviėdavo svečius pasilikti Baltuosiuose Rūmuose tol, kol jiems patiks. Vienas jaunimo organizacijos vadas, Joe Lash, šį pakvietimą priėmė pažodžiui ir Baltuosiuose Rūmuose išgyveno septynias savaites.

Kitas pavojus kyla iš suvenyrų medžiotojų, kurių atsiranda ir tarp oficialių svečių. Kasmet dingsta šimtai peilių, šaukučių, šaukštelių, servietėlių, net staltiesių, peleninių ir vazų, kurios turi Baltųjų Rūmų monogramas ir tuo būdu tos rūšies svečiams sudaro mėgstamą grobio objektą.

Prezidentui Eisenhoweriui lankantis Europoje, buvo pasigirdę nemaža priekaištų jo slaptosios tarnybos vyrams, kurie priklauso JAV finansų ministerijai. Ta "slaptoji tarnyba" buvo įsteigta po pilietinio karo kovai su pinigų padirbinėtojai, o vėliau jai pavesta ir prezidentų asmeninė apsauga. Tiems vyrams Europos laikraščiai prikišo, kad jie per daug demonstratyviai išlenda priekin, neretai veikia be atodairos ar net brutaliai. Pavyzdžiui buvo nurodomi britų Scotland Yardo inspektoriai ir detektyvai, kurie saugo karaliaus šeimą.

Bet toje istorijoje buvo užmiršta viena smulkmena. Jau išstisus šimtmečius joks anglų monarchas nėra tapęs atentato auka, o tarp 1861 ir 1901 metų

buvo nužudyti trys Amerikos prezidentai, įsteigus slaptąją tarnybą, daugiau nužudymų nevyko, bet pasikėsinių nestigo.

Todėl nėra reikalo stebėtis, kad tokios patirties pasėkoje išvystytos dramatiškos prezidento apsaugos priemonės. Kad jos savo forma yra tipiškai amerikietiškos, kad jų technika primena kovą suamerikiniais gangsteriais, tuo būdu iš pagrindų skirdamosi nuo europinių priemonių -- tai taip pat logiška. Faktinių užpuolimų ir grasiųjų kronika vaizdžiai nutildo paviršutinišką kritiką.

1965 m. balandžio 14 d. buvo revolverio šūviais nužudytas Abe Lincolnas. Atentatą įvykdė artistas John Wilkes Booth vieno teatro ložėje.

1881 m. liepos 2 d. buvo prezidentas James A. Garfield iš užpakalio nušautas ekscentriko laikraštinko Charles J. Guiteau. Prezidentas tuo metu Washingtonė lipo į traukinį. Tėspėjės suukti: "Dieve, kas čia" --jis susmuko, Aplinkui esantieji baisaus įvykio iš karto net nepastebėjo dėl garvežio triukšmo.

1901 m. rugsėjo 6 d. prezidentas William McKinley nušautas anarchisto Leon F. Czolgosz, Buffalo mieste, kai buvo ruošiamasi atidaryti panamerikinę parodą.

Šie trys nužudymai, kaip minėta, nėra vieninteliai atentatai prieš Amerikos prezidentus. 1933 vasario 15 d. mūrininkas Zangara paleido penkis šūvius į prez. Rooseveltą Miami mieste. Atentatas buvo įvykdytas, praėjus pusei savaitės po Rooseveltų inauguracijos. Jo metu sužeisti penki asmenys, jų tarpe Chicagos mēras Anton J. Cermak, kuris nuo sužeidimo mirė kalbėdamas: "Džiaugiuosi, kad pataikė į mane, o ne į tamstą, pone prezidentė."

1950 lapkričio 1 d. Puerto Rico nacionalistai bandė nužudyti prez. Trumaną. Slaptoji tarnyba sulaukė dviejų atentatininkų įsiveržimą į Baltuosius Rūmus.

Atentato metu žuvo du asmenys ir trys sunkiai sužeisti.

1956 metų balandžio mėnesį Hilda Maria Marks bandė padegti Baltuosius Rūmus. Ji išmaišė tarp turistų ir septyniuose kambariuose padegė atsiųstus popierius. Įtardantiems slaptosios tarnybos agentams ji pareiškė, kad turinti tiek daug laikraščių, jog juos reikia sugadinti. Prezidento spaudos šefas Jim Hagerty gana tiksliai pastebėjo, kad nesąs įtikintas jos pareiškimas. Ji buvo išgabenta į nepilnapročių ligoninę. Panašiai pasielgta ir sutūlupensininku, kuris buvo nužgyiavęs į Palm Beach nužudyti dar nepradėjusio eiti pareigų prez. Kennedžio, kurio jis "negalėjęs pakęsti".

Pirmaisiais Eisenhowerio kadencijos metais slaptoji tarnyba ištyrė 1633 grasiūninus nužudyti prezidentą. 97% grasiūnų buvo arba atiduoti į nepilnapročių ligonines arba nutelsti. Mat, pagal amerikinius įstatymus grasinimas nužudyti prezidentą yra laikomas nusikaltimu, už kurį baudžiama kalėjimu. Vien per pirmuosius trejus Eisenhowerio prezidentavimo metus slaptoji tarnyba turėjo ištyrti 4804 grasinimus, dažniausiai anoniminius laiškus.

Tik vienintelis atentatas istorijoje, būtent, prieš prez. Trumaną, turėjo ryšio su politine organizacija, visi kiti yra atlikti ar bandyti atlikti atskirų asmenų, neturėjusių ryšio su organizacijomis. Bet dėlto slaptosios tarnybos uždavinys nėra nė kiek lengvesnis, iš tikrųjų tik dar sunkesnis.

Visi be išimties prezidentai nemėgo nuolatinio "dengimo", kuris sukelia daug nepatogumų ir nervina. Bet, pasikaitę grasiūnauosius laiškus, visi anksčiau ar vėliau priėjo išvados, kad jis yra neišvengiamas.

Stiprus slaptosios tarnybos agentų tinklas saugo ne tik prezidentą, bet ir jo šeimą bei valstybės svečius.

dovanos★
*taupytojams*SAUSIO IR VASARIO
MENESIAISPADEJUS \$500.00
AR DAUGIAUKAS DU MEN.
DUODAMOS
VIS NAUJOS
DOVANOS.

5 1/4%

mokame už
ilgalais
taupmonas!DARBO VALANDOS:
pirm. 9 iki 8 v. v.
antr. 9 iki 5 v. v.
trečiad. — uždaryta
ketv. 9 iki 5 v. v.
penkt. 9 iki 5 v. v.
šešt. 9 iki 1 v. p.p.

JOSEPH F. GRIBAUŠKAS, vedėjas

ST. ANTHONY SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION

1447 S. 49th COURT, CICERO 50, ILL./BI 2-1397, TO 3-8131

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS
REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL Federal SAVINGS
and Loan AssociationChartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanouskas, Pres.PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGAMARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2245-6CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HEnderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: B. Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Maskvos agentai nori būti ir kunigais...

Prieš kelias dienas Draugas ir Darbininkas pranešė, kad vyskupas Julijonas Steponavičius, Vilniaus ir Panevėžio apaštališkasis administratorius, sausio mėn. viduryje buvo suimtas. Darbininkas dar nurodė, kad suimtas uždarytas Vladimiro kalėjime, esančiam netoli Maskvos. Kiek žinoma, tame pačiame kalėjime buvo nukankintas ir jo pirmtakas arkivyskupas M. Reinys.

Nurodoma ir komunistiniam režimui labai būdinga priežastis: vyskupas atsisakęs į kunigus šventinti keturius klierikus, kurie į kunigų seminariją buvo atsiųsti kaip agentai. Esą, tie agentai ir dabar kunigų seminarijoje tebesėdi, nors jų mokslas jau pasibaigęs. Atseit, jie vis dar tikisi, kad Maskvos galia laimės ir juos kas nors į kunigus "išventins".

Kiek pamename, vienintėlį Lietuvoje kunigų seminariją yra 50-60 klierikų. Ir štai jau žinoma, kad jų tarpe yra 4 agentai. O kiek dar yra nežinomų, tokių pat, kaip jau pagarsėjęs J. Ragauskas su savo knyga "Ite missa est", kurio atėjimą į kunigų seminariją savo laiku mūsų saugumas buvo įspėjęs. Tada ir seminarijos vadovybė nenorėjo tikėti, kad komunistams prireikė kunigo sutanos. O dabar, matyt, toks jų įžūlumas tiek toli pažengė, kad ne po vieną agentą siunčia, bet būriais. Ir juos net šventinti verčia. O jei neklausio — be kalėjimų neapseina.

Ivykis tikrai vertas didesnio dėmesio ir didesnės akcijos, negu Draugas, apie įvykį pranešęs, padarė išvadą:

"Reikėtų melstis visose lietuvių parapijose už vyskopus tremtinius".

Mes, kurie esam auklėti, jog pirma reikia gerai dirbti, o po to gerai melstis, tikrai nustebom tokia Draugo beviltiška išvada. Manom, kad pasimelsti tikrai niekad nebus pervėlu, bet šiuo atveju įvykis yra toks, kuriuo galima ne tik Lietuvoje persekiojamos katalikų bažnyčios sunkiai būklę kelti, bet ir visą mūsų laisvės bylą judinti. Nuleisti rankas ir pasitenkinti vien maldom — neleistinas, mūsų jau daug kartų pastebėtas ir keltas apsilėidimas. Atsiktų panašios apimties įvykis komunistams, pamatytumėt, kaip jie mokėtų savo reikalą ginti ir per visą pasaulį savo skriaudas pagarsinti. O mes, tarsi užguiti avinėliai, tik maldas teatsimenam, kada prieš meldžiantis dar reikia gerai ir gerai, net iš peties padirbėti. O padirbėti yra dėl ko. Juk komunistai visaip stengiasi, jų klastos nepažįstančius įtikinti, kad visokios laisvės Lietuvoje nesuvaržytos, o jų tarpe ir religijos laisvė. Jie net į užsienius specialius atvirukus keliom kalbom siuntinėja su gražesnių mūsų bažnyčių vaizdais ir įrašytais šventųjų vardais.

Šiame krašte turime nemažai ir ne taip silpnų katalikiškų organizacijų. Pirmoj eilėj jų pareiga būtų šį reikalą reikiamai nušviesti ne mums, kurie ir taip gerai žinom kas ten dedasi, bet tiems, kurie abejoja arba kuriuos komunistai nuolat sugeba apgaulinėti.

Dėl to įvykio neturėtų likti nebylios ir mūsų centrinės organizacijos. Negi ir šį kartą pasitenkinsime, kaip jau yra buvę, tik studentų priimta rezoliucija?...

Mums ir šiuo skaudžiu įvykiu nesunku atsimentinti labai nesena Vatikano politikos nuolaidžiavimą komunistams, kada mūsų atstovybės buvo pažemintos. Nesunku atsimentinti ir daug kitų skriaudų, bet tai ne kiek nekliaud ginti mūsų visų šventą reikalą. Ir jį ginti reikia, jei nenorim sukurti būklės, kada ir kiti pradės manyti, jog mes nemokam dėl savo tautos laisvės kovoti.

B. G.

REIKALINGAS LIETUVIS
PROTESTANTŲ KUNIGAS
AUSTRALIOJE

Tremtyje, lietuvių tarpe, yra žymiai didesnis procentas protestantų, negu buvo Lietuvoje. Bet Australijoje jų yra dar daugiau, negu JAV.

Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugija ir Lietuvių Protestantų vadovybės atstovas V. Žalkauskas rūpinosi, kad į Australiją atvažiuotų nors vienas lietuvių protestantų kunigas. Buvo pažadų, bet iki šiol nei vienas net pasisvečiuoti neatvyko.

Katalikų lietuvių kunigų Australijoje yra 7, tai protestantų

galėtų būti bent du (reformatų ir liuterionų).

Australijos lietuvių protestantai yra be lietuviškų pamaldų. Tai didelė skriauda ne vien protestantams lietuviams, bet per juos bendrai krikščionių bei ir lietuviškumui.

Būtų labai naudinga, kad pav. dr. Kavolis, dr. Trakis, dr. Paupešis ar kas kitas nors trumpam aplankytų Australiją ir Naują, Zelandiją su krikščioniška ir tautiška misija. Laukdamė.

Kadangi Melburnas yra tirščiau apgyventas Australijos ploto viduryje, tai atvykusiam protestantų kunigui tinkamiausia vieta būtų Melburnas. Už 46 mylių nuo Melburno yra gausi protestantais lietuvišiais Geelongo lietuvių kolonija.

Geelongo lietuvių protestantai pirmaisiais metais Australijoje, nemokėdami angliškai, trečios kartos imigrantų vokiečių protestantų kunigą privertė pakartoti pamirštą vokiečių kalbą, kad galėtų laikyti pamaldas lietuviams. Dar ir dabar Geelongo

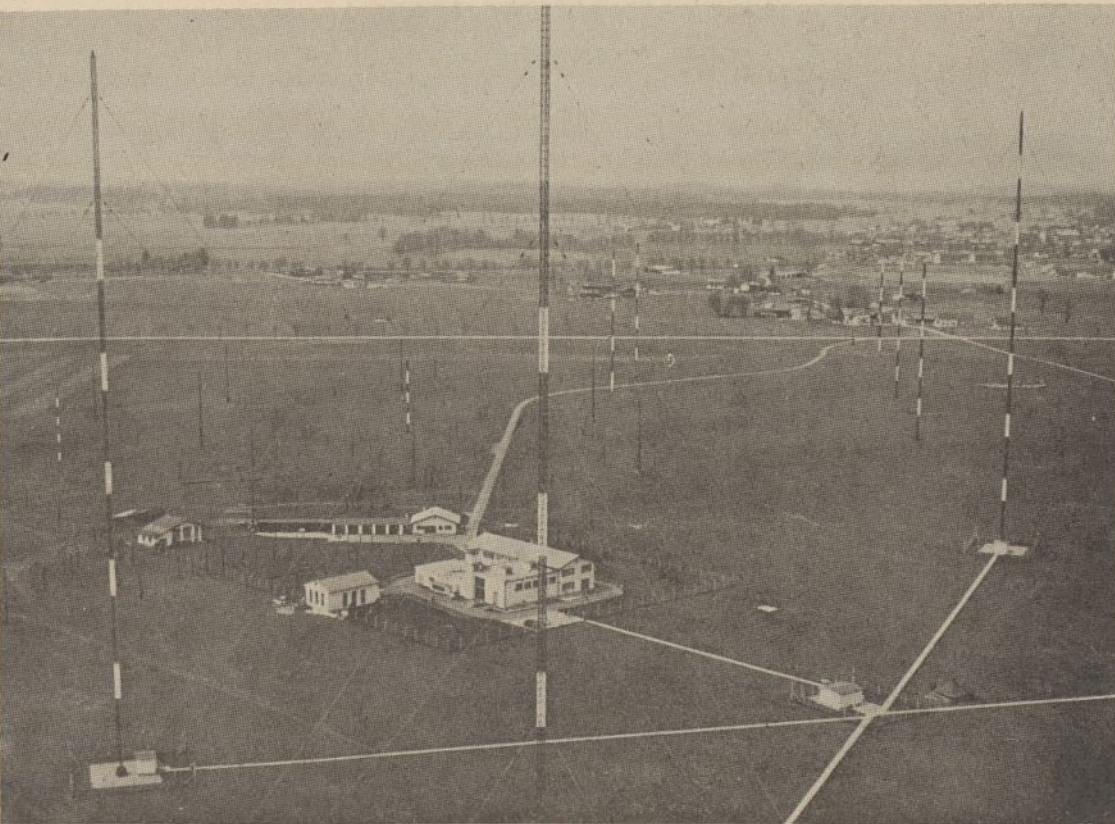
protestantai lietuvių per didžiąsias šventes glėbia išsėdėliuose apipelėjusių vokiečių giesmių. Po antrojo pasaulinio karo tik kai kur Pety Australijos bažnytkaimuose gyveną vokiečiai besimeldžia vokiškai.

Jonas Normantas,
Australija

BIRUTIETES, PASKELBKIT!

Visai netikėtai sužinojau, kad Kunig. Birutės Karių Šeimų Moterų Draugija JAV ruošiasi išleisti vienkartinį leidinį apie savo veiklą. Nepriklausomoje Lietuvoje ir dabar tremtyje. Tokio leidinio iniciatorės nuosirdžiai sveikinu, bet tik nesuprantu, kodėl mielos iniciatorės ir būsimos leidinio redakcinės komisijos apie tai viešai niekur nepaskelbia ir nenurodo, kurio adresu visas reikalingos žinios būtų siunčiamos.

Birutietė O. Š.,
Pats Mitiš

Laisvosios Europos Radijo siųstuvas prie Miuncheno, Vokietijoje.

Radio bangomis į Lietuvą

STASYS ŽYMANČAS

Vilnius ir Lietuva gyvena nepaprastai sunkius laikus, kurie tautai gresia išnaikinimu. Kaip tokius teks gyventi dabar sunku ir pavaizduoti...

Tautiečiai, darykite kas tik-tai galima kad tauta nebūtų naikinama...

Kapų tyla įsigali...
(Laiškas iš paverptos Lietuvos)

Gyvenime įvairių keistenybių pasitaiko. Nuostabu, kokius netikėtus atgarsius sukelia kartais viena ar kita mūsų širdyje spaudoje sumesta mintis. Pavyzdžiui, po paskutinių mano straipsnių Dirvoje ėmė ir paaiškėjo, kaip kai kurie mūsų veikėjai ir laisvintojai New Yorke prieš keleris metus su pasipiktinimu atmetė nepriklausomos Lietuvos radijofone ilgus laiką dirbusio B. Rallos kandidatūrą tada svarstytai Laisvosios Europos Radijo lietuvių tarnybai. Esą viendėlio, kad jis rezistencininkas, o tokių VLIKas nepripažįsta! Kaip tikras fechtavimo sporto meistras, B. Raila į tai viešame laiške Dirvai reagavo tarytum kardu šmaukštelėjęs per orą. "Touché", ponai vilkininkai antirezistencininkai...

PRAAMŽIAUS APDOVANOTIEJI

S. Kirtiklis savo laiške Dirvai visai pagrįstai pastebėjo, kad radijo darbas reikalauja daugelio kvalifikacijų ir sugebėjimų. Retai kada randama žmogus, kuris jas visas turėtų. B. Raila yra vienas tokių retenybių. Pats Praamžius jį gausiai apdovanojo tomis savybėmis, kurios būtinos geram radijo darbininkui. O kitas jis pats pasipildė. Talentingos ir vikrios plunksnos, greitas ir gyvas darbe, meistriškai valdąs žodį, B. Raila be abejo yra vienas gabiųjų ir savo darbu profesionaliai pasiūtuosius lietuvių publicistų. Nepamainomas bendradarbis radijo darbe. Reikia rimto, aktualaus politinio komentaro, aštrios satyros bolševikinams okupantams, literatūrinės

nės apžvalgos, gero teksto įdomiam lietuviškam radijo montažui, gyvos literatūrinės radijo apybraižos -- B. Raila puikiai patalpinkinkautų. Be to, darbštus kaip jautis. Stačiai būtų jo gaila lietuviškoje radijo tarnyboje, nes, kaip paprastai būna, kas daugiausia geba, ant to ir krauna.

Ir tai dar neviskas. Fonogeniško balso, kokių reta, ir kokių visi radijofonai ieškote ieško. Amerikos lietuvių, kurie pastaruoju laiku daugelyje kolonijų matė ir girdėjo garsinį P. Jasiukonio filmą "Lietuva Europos nugalėtoja", kur B. Raila yra paskolines savo balsą filmo komentary pirmajai daliai, galėjo gerai įsitikinti jo balso bei tarenos ryškumu ir skambumu. Taip pat muzikalus, mokėsis Kauno konservatorijoje, tad labai naudingas ir reikalingas muzikinėms radijo apybraižoms studijoje gaminti. Pagaliau, "last, but not least", kaip angliai ir amerikiečiai sako, kovotojiškos rezistencinės dvasios. Be tos dvasios bet koks radijofonas bus tik biurokratiška dvasiškai iškaršusių valdininkų įstaiiga, su stalais, kėdėmis ir pieštukais ir su įstabiu nuoboduliu dvelkiančiomis programomis. Toks antirezistencinės dvasios radijas būtų daugiau panašus į seną kapinyną su nukryžiuotomis radijo programomis, kurių niekas neklauso ir kurios niekam nereikalingos.

Nekartą Muenchenepagalvodavau, kokias puikias radijo apybraižas galėtų pagaminti kartu dirbdami ir vienas kitam talkindami B. Raila ir Dr. V. A. Dambava, kuris taip pat yra viena tokių radijofoninių retenybių, turintis visas radijo darbu reikalingas brangias savybes. Jis, kaip ir B. Raila, baigęs teisės ir politinius mokslus, mokėsis konservatorijoje. Dr. V. A. Dambava turi be to išskirtiną talentą radijo režisūros darbu pastireiškęs kaip tikras "wonder producer". Pakaktų priminti jo pagamintų Berlyno apybraižų seriją, kurias naudojo beveik visos Amerikos Balso tarnybos.

Tokios literatūrinės, muzikinės radijo apybraižos, kaip radijų pritaikytas Balso Srugos "Kazimieras Sapiega", Adomo Mickevičiaus "Konradas Valenrodas", Bernardo Brazdžionio "Vaidila Valiūnas" ir kitos, būtų labai prasmingai praturtinusios mūsų radijo programas. Muenchene, kuriomis tada mėgionome stiprinti, guosti ir teikti vilties Amerikos Balso iš Europos lietuviams klausytojams pavergetoje Lietuvoje, Lenkijoje, Latvijoje ir net tolimajame Urale ir Sibire. Mūsų gauti klausytojų laiškai liudijo, kad tos programos juos pastekdavo ir buvo jų labai mėgiamos ir laukiamos. Gautų klausytojų laiškų atžvilgiu tik lenkai buvo mus pralenkę, bet mes viršijome vengrus, bulgarus, latvius, estus, rusus.

PASIMIZMAS -- AKSTINAS
VEIKLAI

B. Raila patarė man nebūti optimistu dėl teisingo tvarkymo eventualių Laisvosios Europos Radijo lietuviškų programų. Taip pat ir S. Kirtiklis dėl to savo baiminimasi išreiškė. Šiuo atžvilgiu neprieštarauju nei vienam, nei kitam. Tik pavadinimas manęs optimistu visai naujas. Ligi šiol per visą dvidešimtį mano rezistencinio darbo metų vis būvau laikomas pesimistu. Už tat mane ir pulkininkas I. Šešplaukis kartą Los Angeles draugiškai pabarė, Girdi, aš net netu-

"Ateina pergalė šalta, rūsti, negailestinga, Ar bus ji pragaro, ar bus dangaus siūsta? Stabų pasaulis laukdamas stabu sustingo Ir klausia siaubo nusiaubtas. AR TA ATEINA PERGALĖ? AR TA ATEINA PERGALĖ? AR TA?

Tačiau šis pesimizmas neturėtų nieko gąsdinti. Taip, kaip vokiečių filosofas Karl Jaspers kalba apie atominės bombos "kūrybinę baimę", kuri turėtų skatinti mąstymą ir veiksmą, taip man rodos, "kūrybinis pesimizmas" mums lietuviams turėtų būti tuo akstinu, kuris, Dr. K. J. Čeginsko žodžiais tariant, ragintų mus užimti tvirtas ir apgintas pozicijas laisvės kovoje su Lietuvos okupantais.

NULEISTA RADIOJUŽDANGA

Nei dėl Laisvosios Europos Radijo lietuviškų programų galimumo, nei dėl jų teisingo tvarkymo nenoriu reikšti optimizmo ar pesimizmo nūdiename šaltojo karo tarpsnyje. Noriu tik pabrėžti ir pagrįsti, kokios nepaprastos svarbos pavergtai Tėvynei turėtų Laisvosios Europos Radijo teisingai tvarkomos lietuviškos programos Amerikos Balfo iš Europos programų lietuvių kalba laipsniškas siurinėmas, varžymas ir jų galutinis panaikinimas 1958 metais buvo didelis ir skaudus smūgis lietuviams klausytojams anapus geležinės uždangos. Programos buvo nutrauktos staiga, vienu kirčiu, net neparodžius reikiamos drąsos paaiškinti klausytojams, kodėl tai buvo padaryta.

Panaikinus Amerikos Balso transliacijas iš Europos, lietuvių, latvių ir estai atsėdūrė žymiai blogesnėje padėtyje, negu, pavyzdžiui, lenkai, vengrai ar bulgarai. Jų programas Muenchene nutraukus, buvo atitinkamai prailgintas laikas tomis kalbomis duodamų programų iš Washingtono. Tuo tarpu lietuvių, latvių ir estų programos iš Washingtono skirtas laikas buvo paliktas tas pats -- vienas pusvalandis su vienu pakartojimu. Mums tada buvo aiškinta, jog reikalinga plėsti rusiškas Amerikos Balso programas ir beveik tiesiog nurodyta, kad lietuvių, latvių ir estai gali klausytis Amerikos Balso programų rusų kalba, jau kaip pakankamai jos turėję pramokti... USIA buvęs direktorius G. Allen, kaip nesenai buvo nurodyta Naujienose, ALTos delegacijai net iš-

DIRVAI AUKOJO

Prenumeratą pratęsdami, Dirvą aukomis parėmė:

V. Bložė, Cleveland \$5.00
J. Grigaitis, Chicago 5.00
V. Jakimavičius,
Brockton 2.00
A. Jurgėla, Brooklyn 2.00
J. Liaukus, Brooklyn 2.00
A. Patalauskas, Detroit 2.00
K. Valužis, Elizabeth 5.00
E. Balceris, Chicago 5.00
S. Valiukaitis, Chicago 2.00
P. Paprockas, Brooklyn 2.00
M. Balčiauskas, Chic. 2.00
T. Blinstrubas, Chic. 5.00
V. Misiūnas, Elizabeth 3.00
P. Turūta,
Grand Rapids 1.00
K. Karečka, Jamaica 2.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

rįs teisės reikšti pesimistines nuotakas. Bet man, kaip ir mano buvusiai Amerikos Balso Muenchene kolegai Dr. K. J. Čeginskiui, taip pat rezistencininkui, tik kitos organizacijos, kurių radijo darbe irgi pasireiškė kaip labai gabus sumanus ir entuzijastingas darbininkas, pesimizmas yra daugiau akstinas išeiti iš neveiklumo, kuriam, kaip jis sakė, vieni aplinkybių, kiti savo valia esame pasmerkti. Juk ir toks poetas, kaip Bernardas Brazdžionis, kurį iki šiol mūsų ryžtą stiprino optimizmu, dabar prabylo visai pesimistiškai:

reikškė nusistebėjimą, kai ši mėgino jam aiškinti, kad lietuvių kalba nėra slavų kalba...

Jei kitomis Rytų Europos tautų kalbomis transliuoja Laisvosios Europos Radijas iš Muencheno, BBC iš Londono, o Sovietų Rusijos pavergtų tautų kalbomis Radijas Liberty iš Muencheno, tai lietuvių, latvių ir estų kalbomis jokių programų neperduoda nei Laisvosios Europos Radijas, nei BBC, nei Radijas Liberty. Trys Pabaltijo tautos, Lietuva, Latvija ir Estija, atsidūrė tikroje "niekieno žemėje",

LIETUVIŲ PROGRAMOS
NEMAŽIAU SVARBIOS

Šiandien Laisvosios Europos Radijas į Lenkiją transliuoja 18 valandų per parą, tiek pat į Čekoslovakiją ir Vengriją. O kur dar Amerikos Balso transliacijos lenkų kalba iš Washingtono, BBC iš Londono, ispanų radijo iš Madrido, iš Vatikano ir Romos? Tuo tarpu visas Vakarų radijo transliacijas lietuvių kalba draugėn sudėjus iš Washingtono, Madrido Romos ir Vatikano, su visais pakartojimais neviršija dviejų valandų per parą. Į Bulgariją vien laisvosios Europos Radijas transliuoja 6 valandas per parą, tiek pat į Rumuniją. Be to bulgarų kalba taip pat transliuoja BBC, o ir Amerikos Balso Washingtono skiria daugiau laiko bulgarų kalba programoms, kaip lietuvių, latvių ar estų.

Anaipol nenoriu ginčyti Lenkijai ar Bulgarijai skirtų Vakarų radijo transliacijų reikalingumo ir svarbos. Tačiau esu giliai įsitikinęs, kad dabartiniame šaltojo karo tarpsnyje, turint galvoje padėtį okupuotoje Lietuvoje ir kitose Pabaltijo valstybėse, Laisvosios Europos Radijo programos lietuvių, latvių ir estų kalbomis turėtų ne mažesnės, o gal net ir didesnės svarbos. Ir tai ne vien Pabaltijo tautų, Lietuvos, Latvijos ir Estijos interesų atžvilgiu, bet ir pačios Amerikos.

Kitame numeryje: KODĖL REIKALINGOS LAISVOSIOS EUROPOS RADIO LIETUVIŲ PROGRAMOS.

Vietoj kėlus Lietuvos žemės ūkį, sovietinis okupantas stengiasi visai susmukdyti. Net mokyklos mokiniai stebisi, kad Skraičiūnų kolchoze dar žemė apdirbama su tokiu mediniu plūgu, kurį jau seniai reikėjo padėti į muziejų...

ŪKINIS OKUPOUOTOS LIETUVOS SMAUGIMAS (5)

V. B.

LEIDŽIAMA VYSTYTI TOKIĄ PRAMONĘ, KURI NAUDINGA TIK MASKVAI

Krašto ūkį galima skriausti ne tik menka kapitalinių indėlių norma, bet ir dirbtinai plečiant nuostolingas bei užleidžiant pelningas ūkio šakas.

Lietuvos ūkio pagrindą ir šiandien tebesudaro žemės ūkis. Kolektyvizacijos prievartoje jo natūrali struktūra buvo išdraskyta ir žiauriai sužlugdytas jo našumas. Tik atsiskakius beprotiškų grūdų gamybos primato planų ir sugrįžus prie gyvulininkystės -- pienininkystės šakų vystymo politikos, Lietuvos žemės ūkio gamybos rodykliai 1958 - 59 m. ėmė artintis prie prieškarinio lygio.

Pagrindinėse srityse, gyvulininkystėje bei pienininkystėje, ne "socialistinis" kolūkių bei tarybinių ūkių sektorius, davė daugiausia produkcijos. Iki 60% gamybos ir šiandien dar atitenka paskirų kolūkiečių privatiems daržų ūkiui. O tie kolūkiečiai ne tik jokių investicijų negauna, bet dar moka mokesčius valdžiai! Kolūkliai per 13 metų investavo 1,8 mlrd. rublių, bet ne valdžios, o savų pajamų, mažinant jų atlyginimą už darbdienius. Valdinių investicijų dalis nuėjo tik į sovchozus bei melioracijos išlaidas. Šios investicijos, ypač kolchozinės, davė ne naudą, o gryną nuostolį.

Išvadoje galima sakyti, kad žemės ūkiui, tam Lietuvos ūkio pagrindui, valdinių investicijų tikrai nedaug teskirta. Santykyje su gamybos rodykliais, šios "socialistinio ūkio" šakos davė tikrus nuostolius. O didžiausia dalis 10,5 mlrd. rublių investicijų, per 1946-58 m. laikotarpį, teko pramonei. Tat reiktų manyti, kad nors čia organizuoti dideli objektai.

1959 m. statistikos metraštis nurodo kapitalinių statybų bei montavimo darbų išdėstymą. Tais, "nepaprastai išplėstos statybos metais", objektai iki 10 milij. rublių vertės, sudarė 72% visų statybų (sąjunginis lygis -- 48%; RSFSR -- 42%). Stambūs objektai, virš 20 milij. rublių vertės, sudarė tik 4% visų statybų darbų (sąjunginiu mastu -- 20%; RRSR -- 22%). Abiem atvejais Lietuva "pirmauja" t. y. atsilieka nuo bet kurios kitos respublikos. Smulkių objektų dažnumas rodo, kad naujai statoma nedaug. Daugiausia plečiama ir remontuojama tik esamos įmonės. Stambių, naujų statybų atžvilgiu, Lietuva paliekama paskutinėje vietoje...

• Lietuvos Nepriklausomybės Fondui aukas galima siųsti šiuo adresu: Liudas Tamošaitis, ižd., 90-34 78 Street, Woodhaven 21, New York.

* ANGLIJOJE slaučianti gripo epidemija praėjusią savaitę pareikalavo 699 žmonių gyvybių. Šaučio mėnesį nuo epidemijos mirė 1,453 asmenys. Tai stipriausia azijinio gripo epidemija Anglijoje nuo 1957 metų rudens.

Tradicinės Lietuvos maisto bei lengvosios pramonės šakos dar ir dabar sudaro 70% pramoninio lygio. Jų gamyba, tiesa gerokai praplėsta, bet ne tiek dėl naujų statybų, o kiek dėl didesnių darbininkų skaičiaus.

Okupacinės valdžios politika nukreipta vystyti sunkiąją pramonę t. y. mašinų statybos ir metalo apdirbimo pramonę. Ji vystoma dėlto, kad jos gaminių daugiausia reikalinga centrui.

Pastarasis dėsniš apsprendė ir kai kurių naujų statybų Lietuvoje pobūdį. Sukurtas didelis jūrų žve-

se, kur jis gaunamas vietoje. O metalo žaliavas vistiek teks atgabenti brangių geležinkelio keliu.

Neatrodo, kad sovietinės Lietuvos ūkiniai ekspertai būtų labai sužavėti sunkiosios pramonės išplėtimo planais. Partija, savaime aišku, spaudžia sunkiosios pramonės vystymą, juk partija atstovauja centro interesus. Bet taip visur, beveik visoje Sovietų Sąjungoje, yra smarkus pasipriešinimas kurti sunkiosios pramonės įmones. Kodėl?

Pagrindinę priežastį jau minė-

DAR TRYS VALANDOS NAKTIES (42)

SLAPTOJI POLICIJA NEPAJĘGIA SUSIVOKTI

Pesto pusėje, ant žemutinio Dunojaus krantinės laiptelio, sėdėjo berniukas ir skaitė "Irodalmi Usag". Pro šalį ėjo žmogus, žvilgsniu užkliudė laikraštį, pastūmė kepurę ant pakaušio ir

jome: pagal valstybinių pajamų mobilizavimo sistemą, nuo sunkiosios pramonės gaminių neįmamas "apvartos" mokestis. Gaminiams tačiau yra nustatyta maksimalinė savikainos riba, kurią išlaikyti pajėgia tie kraštai, kurie vietoje turi metalo bei kuro išteklius. O susidariusį nuostolį privalo padengti vietinis biudžetas. Štai kodėl sunkiosios pramonės gamyba nėra ir negali būti populiari.

Visai suprantama, kodėl Lietuvos ūkio vedėjai, kiek jiems iš viso rūpi savo krašto ūkis, stengiasi vystyti bent tas sunkiosios pramonės šakas, kurioms mažiausia reikia žaliavų, t. y. precizinių instrumentų, elektrotechnikos gamybą.

Maskvos politikos "logika" diktuoja, kad jai būtinai reikia sunkiosios pramonės gaminių. Jų gamyba duoda nuostolių pačioje Rusijoje. Tat pagal kolonijalinį receptą, metropolijos ūkį reikia atpalaiduoti nuo tų nuostolių. Tokią gamybą reikia primesti kolonijoms.

Tokios politikos nauda visai aiški: Rusija nuostolių išvengia, bet gaminius vistiek gauna "Kolonijos" sumoka nuostolius ir padeda "įdarbinti" tūkstančius rusų specialistų aukščiausiose tos pramonės vietose. Tokiu būdu kolonijos ūkis apsunskindamas ir ji savais pinigais dar turi finansuoti pačią rusifikaciją.

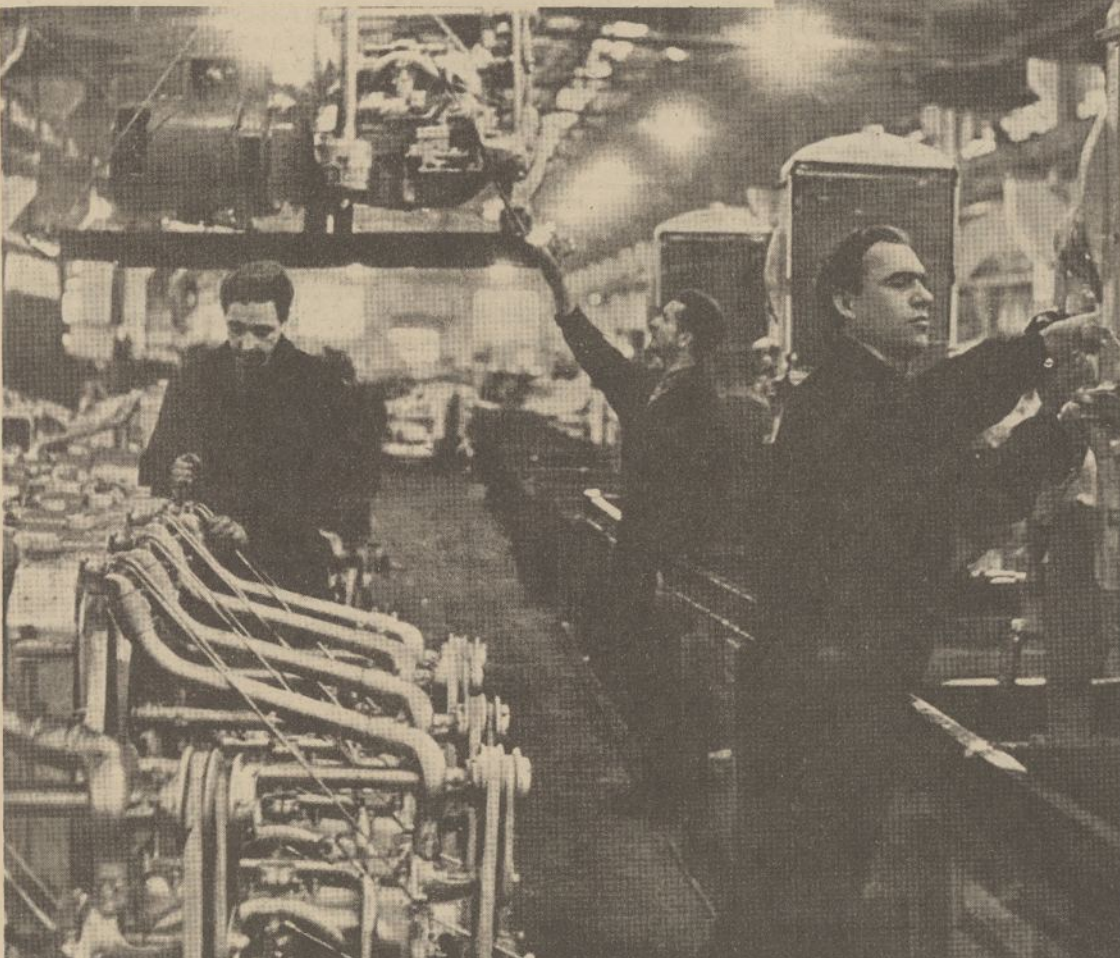
(Pabaiga)

Vilniaus elektros skaitlikų fabriko gaminiai irgi skirti ne Lietuvai, bet "Matuškai Rosijai"... Rusijos politika aiški. Jai būtinai reikia gaminių ir nori išvengti nuostolių, juos duoda gaminti Lietuvai...

tybos laivynas ir išplėsta žuvis perdirbimo pramonė, nes žuvis reikia metropolijai išlyginti žemės ūkio menką gamybą. Elektros skaitlikų, grąžtų, dviračių gamyba ir kitos "naujai įdiegtos šakos" taip pat pirmoje eilėje naudos duoda metropolijai. Ne kitaip ir su Akmenės cemento gamykla. Beveik visa jos pirmos rūšies gamyba iškeliauja už Lietuvos ribų (nepaisant, kad krašte nepaprastai stinga statybos medžiagų). Net tokia svarbi statyba, kaip Kauno HES, negavo Akmenės cemento, o turėjo tenkintis menkos kokybės gudišku cementu.

Bet kaip yra su pačia sunkiąja pramone, metalo perdirbimo įmonėmis? Didesniu mastu jas išvystyti trūksta vietinio metalo ir energetikos -- kuro išteklių. Net abi žaliavas atvežant pigiomis jūros susisiekimo priemonėmis iš vakarų, kas dabar dar vis draudžiama, transporto išlaidos labai apsunkintų gaminių savikainą. 1957 m. lietuviai siūlė išspręsti energetikos klausimą skubiai elektrifikuojant upes. Maskva tuos planus sužlugdė. Nutarė praveisti dujų bei naftos vamzdžius. Kiek pigus bebūtų tokio kuro transportas vamzdžiais, bet jis bus brangesnis, negu tuose kraštuose,

Okupacinės valdžios politika Lietuvoje labiau nukreipta į mašinų statybos pramonę, nes jos gaminių daugiausiai reikia centrui. Nuotraukoje Vilniaus elektrinio suvirinimo įrengimų fabrike, kurio gaminiai nepaliekami Lietuvoje, nes reikalingi "didžiajam broliui"...

atsisėdo šalia berniuko, kad galėtų kartu skaityti.

"Gyvenimo lygį laikyti žemu ir tų žmonių, kuriems nenumatyti joki atlyginimų pakėlimai. Rasti neteisengumo ir tuose dalykuose, kurie oficialiai laikomi teisingais. Atmesti kai kuriuos vadus, nurodyti blogybes, nors ir nelaukiant skubaus jų atitaisymo. Paminklų apsaugon paimtus New Yorko rūmus rasti neskoningus, neatsižvelgiant į aplinkybę, kad jau milijonai dėl jų išleisti. Pripažinti, kad miestas virsta griuvėsiais, nes nėra pinigų namų remontui. Kritikuoti kai kurių vadų gyvenimo būdą, išsireiškimus ir darbo metodus..."

Berniukas sulankstė laikraštį ir žitūrėjo į Dunojų. Motorlaivis vilko prieš srovę baidokus.

--Jam sunku tempti, -- prabilo žmogus.

--Taip.

Baidokai slinko pro šalį.

--Ar tau dar reikia laikraščio?

--Ne.

--Už dešimt forintų jį nupirkčiau.

--Ak, -- tarė berniukas, -- aš galiu daugiau už jį gauti.

--Aš tau duosiu dvidešimt.

--Tikrai?

Vyras šypsodamasis sumokėjo. Iš drabužių neatrodė, kad dvidešimt forintų jam nebūtų pinigais. Jo rankos buvo didelės ir šiurkščios.

Szechenio kalno namas metė popietės šešėlius į teniso aikštę. Toji jau seniai buvo nebe-naudojama. Terasoje nebestovėjo kėdės ir stalai, ir stogas niekada nebuvo užtraukiamas virš verandų. Pirmojo vilos aukšto langai visada buvo uždari. Kambariai buvo gavę naujas, tankesnio audinio langų užuolaidas. Tik vidurinis langas, lyg negyva akis, spoksojo į sodo taką. Viduje kabėjo prirūkytas oras. Tothas su Kuzinu sėdėjo salione.

--Galite džiaugtis, -- kaibėjo AVO kapitonas, -- kad dabar dirbate administracijoje. Viskas susijaukė. Majoras Kuznecovas

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

nieko nekalba. Niekas nepajėgia susigaudyti. Buvo ruošiamas visa eilė bylų, bet jos staiga nubrauktos.

--Ir Ilonos Farkasch?

--Ir daug kitų.

Kuzinas sujudėjo kėdėje, nuokratė cigaretės pelenus, pakeitė pozą, vėl rūkė, užgesino cigaretę.

--Žinote, -- tarė jis, -- tie "Politiniai laiškai", kurie buvo prieš pusę metų nelegaliai platinami, prie kurių prisidėjusi ir Farkasch, yra visai nepavojingi, palyginus su straipsniais literatūros laikraštyje.

Tothas nepastebėjo Kuzino nerimo, jis pats buvo susijaudinęs.

--Visa tai dėl Rajko bylos. Ne-reikėjo dramatiizuoti teatro. Chruščiovas XX partijos kongrese kalbėjo apie parodines bylas. Aukščiausiojo sovietų tribunolo karinė kolegija revizavo daugybę bylų. Beveik aštuoni tūkstančiai asmenų esą reabilituoti, daugelis jų po miries.

--Tik, -- įsiterpė Kuzinas, -- Maskvoje draugai buvo gudrus ir neminėjo pavardžių; be to: Stalinas yra miręs, o Rakosis gyvas.

Tothas griebėsi uniformos kišenės, nervingai čiupinėjo, iki rado cigaretinę neįprastoje vietoje: užpakalinėje kelnų kišenėje. Jis pasiūlė Kuzinui rūkyti ir kalbėjo:

--Pilkis esąs Maskvoje.

Kuzinas pasiūlė ugnies. Tothas vis dar tebeleškojo savo žiebtuvėlio. "Pilkis" -- jis pasakė. Pirmą kartą jis ministeriui pirmininkui panaudojo vardą, kuriuo priešai pašiūbždomis jau seniai jį vadino. Atkūšęs apatinę lūpą, Kuzinas išpūtė cigaretės dūmus.

--Gal Rakosis nebegrįš, -- tarė jis, -- Rajko našlės kalba Petofio klube buvo labai nemaloni.

--Ji turi susižiaupti ir atsiminti laikus, kada jos vyras buvo vidaus reikalų ministeris. Kas likvidavo socialdemokratų ir mažžemių partijų vadus?

--Kas išlaikė švarias rankas?

--Paklausė Kuzinas ir norėjo dar aiškiau išsireikšti, bet vidun įėjo Tothienė; ji padėjo ant stalo pyragaičių ir išėjo iš saliono.

--Kiekvienu atveju, -- prabilo Tothas, -- aš tik plūdžiau įsakymus; turėjau surasti įrodymų prieš rašytojus. Asbothas buvo vienas iš jų, ir Farkasch buvo įtartina, kad konspiravusi su juo. Ne mano reikalas, kad niekas daugiau, kaip atrodo, tuo nesidomėjo.

Kuzinas sėdėjo, sukryžiaęs kojas. Kairioji išdavė, kaip plakė jo pulsas. Jis atsislošė.

--Ar Iloną Farkasch jau paleido?

--Aš nežinau.

Tothas susisėgiojo uniforminę apikaklę, kaip tada, kai mušė Iloną, tačiau dabar jo veide buvo toli gražu ne pranašumo išraiška. Tothienė įnešė kavą. Ipylė į puodukus. Kuzinas sėdėjo, kaip elektros kėdėje. Ta mintis kaitino sąnarius, rausėsi viduriuose.

--Labai karšta, -- pasakė jis, --kodėl jūs niekada nesėdite terasoje?

Tothienė pasižiūrėjo į savo vyrą.

--Mes turime kitus papročius, negu Boronkajai.

--Kitus papročius, negu Boronkajai, -- pakartojo Tothienė ir pridūrė: -- Mes galėjome ir tarnaitės atsisakyti.

--Ar galiu įleisti šviežio oro? Per daug dūmų kambaryje. Kuzinas atsistojo anksčiau, negu suspėjo atsistoti Tothienė. Jis atidarė langą, atitraukęs užuolaidas, giliai įtraukė oro, peržvelgė sodo taką iki vartų ir atsiskdamas pastebėjo pasalingą Totho žvilgsnį didžiajame veidrodyje. Iš karto suprato Kuzinas, kodėl staliukas su veidrodžiu stovėjo salione. Po kurio laiko išeidamas iš namų, nugaroje jautė Totho akis. Fotelyje sėdinčiam AVO kapitoniui pakako žvilgtelti į veidrodį, kad matytų visą sodo taką. Tako gale Kuzinas atsisuko ir, panikėnančiai nusišypsojęs dėl perdėto apdairumo, užtrenkė geležinius vartelius.

(Bus daugiau)

ATLANTO RAJONO LIETUVIŲ SKAUTŲ VADŲ SUVAŽIAVIMAS

Sausio 28 d., Hartforde, įvyko Atlanto Rajono skautų vadų suvažiavimas, sutraukęs gausų būrį dalyvių iš Bostono, Brocktono, Elizabetho, Kennebunko, Stanfordo, New Haveno, New Britono, New Yorko, Waterburio, Worcesterio, Hartfordo ir kitų vietovių. Suvažiavusiųjų eilėse matėsi prof. Ignas Končius, kun. Stasys Yla ir net keturi gilvelistai: s. Algis Banevičius, ps. Juozas Bru-

žinskas, v. s. Vytautas Čepas ir v. s. Antanas Saulaitis. Pats svarbiausias šio suvažiavimo uždavinys buvo išrinkti ir Vyriausiajam Skautininkui pristatyti kandidatus į Atlanto Rajono Vadeivos pareigas.

Lietuvių parapijos mokyklos salėje suvažiavimą lygiai 16 val. atidarė s. P. Molis pasakydamas įvadinį žodį ir prašydamas garbės sargyboms įnešti vėliavas. Pagerbus vėliavas, sekė

kun. V. Cukuro specialiai saskrydžiui skirta malda ir Lietuvos Himnas. Nuskambėjus paskutiniui Himno žodžių aidams, garbės sargybiniai — trys vyčiai ir trys jūros skautai — vėl išnešė vėliavas.

Antroji dalis prasidėjo prezidiumo sudarymu, o po to Vyriausiojo Skautininko pakviestas suvažiavimui vadovauti s. V. Nenortas perskaitė suvažiavimo dienotvarkę. Pasibaigus diskusi-

VIRŠUJE: Grupė lietuvių skautų vadų, dalyvavusių Atlanto rajono skautų vadų suvažiavime Hartforde.

Suvažiavimą protokolą s. R. Pakalnis ir ps. C. Kiliulis.

joms ir nustačius teisėtus balsuotojus, buvo išstatyti 6 kandidatai į Rajono Vadeivos pareigas, bet keturiems dėl įvairių priežasčių atsisakius liko tik du. Uždarius kandidatų sąrašą, balsavimo komisija pravedė slaptus rinkimus. Suskaičius balsus, buvo paskelbti sekantys rezultatai: 36 balsai už s. V. Pileiką, 34 balsai už s. P. Molį ir 2 balsuotojai susilaikė. Pasveikinus išrinktus osius padaryta trumpa pertraukėlė.

Toliau sekė skani vakarienė, o kavutės metu su suvažiavusiais pasidalino mintimis prof. I. Končius, kun. S. Yla ir eilė kitų skautiškos dvasios kupinų kalbėtojų.

Po vakarienės suvažiavimo dalyviai vėl sėdosi prie darbo. Po diskusijų tapo pavirtintas raportas Vyriausiajam Skautininkui bei pa-

siųsti suvažiavimo sveikini- mai sergančiam v. s. A. Matoniui su linkėjimais greit sustiprėti ir naujai išrinktam Vyriausiajam Skautininkui s. E. Vilkui su linkėjimais vesti lietuviškąją skautiją tikruoju Baden-Powell pramintu taku.

Suvažiavimas praėjo gana puikioje nuotaikoje ir dalyviai patenkinti skirstėsi savo keliais. Grįžtant namo, ne vienas prisiminė puikius, skautiškos meilės pilnus s. M. Mamoničio ir s. R. Kezžio žodžius, užmiršti asmeniškų mažus nesusipratimus ir jungtis visomis jėgomis konstruktyviam darbui su jaunaisiais broliukais, ruošiant programas, sueigas, naujus vadovus, suvažiavimus ir stovyklas.

(rb)

* PREZ. KENNEDY paskelbė, kad jis pradės neoficialius pasitarimus su britų premjeru Macmillanu Washingtono balandžio 2 d. Tai bus pirmasis prezidento susitikimas su britų tautų bendruomenės šefu po JAV administracijos pasikeitimo. Informuoti sluoksniai sako, kad pagrindinės diskusijų problemos bus Laos ir Kongo krizės.

Suvažiavimo prezidiumas (iš kairės): s. J. Benešius, ps. C. Kiliulis, ps. A. Saulaitis, s. P. Molis, s. V. Nenortas, s. V. Pileika, s. L. Končius.

S. prof. I. Končius, s. V. Nenortas, v. s. V. Čepas ir s. P. Molis.

S. I. Petniūnas, s. A. Banevičius ir ps. kun. J. Klimas.

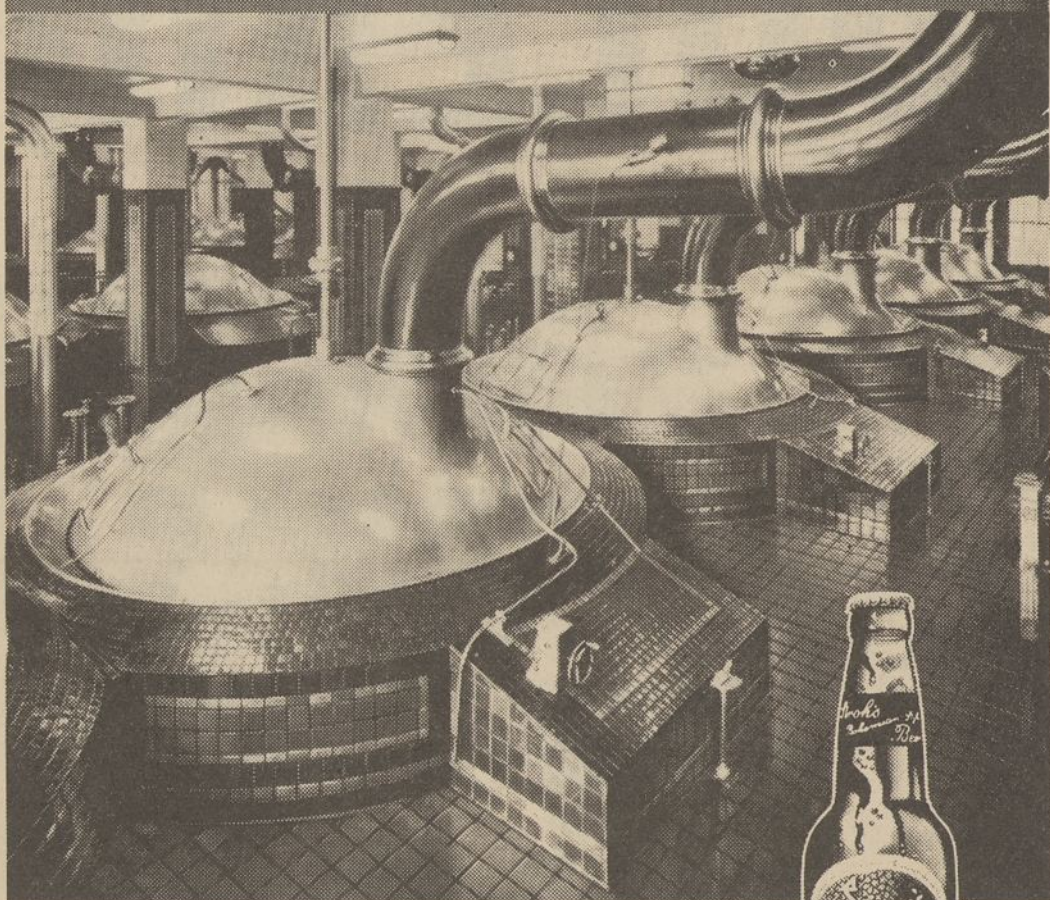

Ps. J. Bruzinskas, s. J. Raskys ir v. s. A. Saulaitis.

Romo Bričkaus nuotraukos

Joks Amerikos alus nėra taip verdamas...

tik Stroh's yra ugnimi virtas. 19 spindinčių vario katilų yra verdamas prie 2000°, kad išgavus geriausią skonį iš geriausių medžiagų. Joks kitas amerikinis alus nėra taip verdamas ir todėl joks kitas amerikinis alus neturi tokio skonio, kaip Stroh's!

JUMS PATIKS **Stroh's** YRA ŠVIESESNIS

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Mich.

BALTIMORĖS LIETUVIŲ ŽINIOS

Nepriklausomybės paskelbimo dienos prisiminimas Baltimorėje bus vasario 11 ir 12 d.

Vasario 11 d. Lietuvių Organizacijų Taryba visus lietuvius kviečia į tradicinį banketą, kuris vyks Liet. Svetainės didžiojoje salėje. Pradžia 7 val. 30 min. Kaina 3 dol. asmeniui. Svečių tarpe bus vietos administracijos ir politinių institucijų atstovai.

A. L. B. Apylinkės valdyba vasario 12 d. toje pačioje salėje vykdys iškilmingą minėjimą. Pagrindiniu ir vieninteliu kalbėtoju bus inž. Pranas Zundė. Jis turi daug nuopelnų kuriant ir tvarkant Vasario 16 Gimnaziją bei užperkant gimnazijai namus. Eilę metų jisai vadovavo Liet. Bendruomenei Vokietijoje.

Vasario 12 d., 10 val. ryto, šv. Alfonso bažnyčioje, bus atlaikytos mišios už žu-

vsius dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės.

Šių metų minėjimas sutvarkytas kiek skirtingai nuo ankstyvesniųjų. Meninė dalis bus ir banketo metu. Trumpą programą išpildys Philadelphia ansamblio mišrus choras, vedamas L. Kaulinio.

Iškilmingame minėjime, kuris prasidės 3 val. po p., vasario 12 d., meninę dalį atliks tas patsai choras ir vietinė tautinių šokių grupė, kuriai dabar vadovauja, be B. Brazausko, ir Vytautas Dulys, prieš Kalėdas grįžęs iš kariuomenės. Prie programos prisidėti kviesta ir estų tautinių šokių grupė.

Sueikime gausingiau s i u būriu prisiminti kenčiančius brolius ir seses, pavergtą Tėvynę ir pasigrozėti tuo trigubu menu.

Vietinės radijo valandėlės vedėjai A. Juškus ir K.

Laskauskas sausio 21 dieną surengė savo metinį parengimą. Parengimas praėjo geroje nuotaikoje. Dėl šalto oro ir sniego į parengimą atsilankė kiek mažiau žmonių nei pereiniais metais. Reikia pastebėti, kad senosios ateivių kartos lietuviai pradeda pavargti ir į parengimą žymiai mažiau atvyksta, nei būdavo ankstyvesniais metais.

Kitą dieną per valandėlę vedėjai, dėkodami talkininkams ir dalyviams pareiškė, kad jie džiaugiasi pavyksiu parengimu ir pajuto, jog yra iškelti iš duobės, į kurią buvo bekrintis. Baltimorės lietuvių kolonijai tai buvo priminimas, kad radijo valandėlė sunkiai verčiasi. Būtų didelė negarbė visai kolonijai, jei valandėlė nustotų veikusi. Taigi visi, pagal išgalės jai padėkime.

M. K. a

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

LONDON, Ont.

K. L. B. Londono Apylinkės visuotiniame susirinkime, įvykusiame sausio 22 dieną, buvo išrinkta nauja tos apylinkės valdyba. Naujoji valdyba pasiskirstė pareigomis:

Butkus Jonas — pirm., Kazys Kudukis — vicepirmininkas ir sekretorius, Bernotas Vladas — kasininkas, Rušinskas Pranas — kultūriniam reikalams, Lukša Juozas — šalpos reikalams.

Pirmas naujosios valdybos rūpestis buvo Vasario 16 dienos minėjimas. Paskutiniame valdybos posėdyje nutarta tokia Vasario 16-tosios minėjimo programa:

Vasario 16 dieną, 7 val. 30 min. vakare, per St. Thomas CHLO radiją, banga 680, tai dienai pritaikytas lietuviškas radijo pusvalandis.

Vasario 25 dieną, 7 val. 30 min. vakare, London

Public Library auditorijoje, 305 Queen's Ave., Vasario 16-tosios minėjimas-koncertas.

Minėjime paskaitą skaitys Dr. J. Sungaila. Meninę dalį atliks muziko St. Gailėvičiaus vedamas Toronto lietuvių vyrų kvartetas ir Londono lietuvių vietinės meninės jėgos.

Londono Apylinkės valdyba maloniai kreipiasi į Londono ir gretimų apylinkių lietuvišką visuomenę, kviesdama visus tautiečius minėjime-koncerte kuo skaitlingiausiai dalyvauti. Tegul Vasario 16-sios minėjimas tepraėina mūsų tautinio susipratimo ir solidarumo ženkle. Tik vienybėje būsimė nugalimi kovotojai prieš Tėvynės pavergėjus.

K. K.

PAIEŠKOMI

Butkus, Stasys, Juozo sūnus, iš Pavidaujo km., Šimkaičių val. Čyžius, Antanas, iš Lelionių km., Alytaus apsk.

Kamarauskas, Stasys, kilęs iš Kauno ir ten gyvenęs prieš karą Kaminskas, Aleksas, Vlados sūnus, gimęs 1911 m. Kybartuose Kuncaitis, Jonas, Endriaus sūnus, ir jo sūnus Jonas, iš Norvaišų km., Bubelių val., Šakų apsk.

Marcinkevičius, Kazimieras Algirdas, Petro sūnus, gimęs 1929 m., Kamardės dv., Saločių val., Biržų apsk., dingęs iš Šiaulių 1944 m.

Narvilas, Zenonas, Motiejaus sūnus, gimęs 1920 m., Tilvikų km., Kulų val., Kretingos apsk., gyvenęs Gargžduose, dingęs karo metu 1944 m.

Prulienė - Bendaravičiūtė, Nastazija, Mateušo duklė, gyveno Worcester

Sabaliauskas, Antanas, Jonas, ir Vladas, iš Onušiškio, Trakų apsk.

Tankevičius, Vaclovas, buvęs Vokietijoje

Vežys, Jonas, prieš karą gyvenęs Kaune

Ieškomieji arba apie juos žinantieji maloniai prašomi atsi-

liepti: Consulate General of Lithuania 41 West 82 nd Street New York 24, N.Y.

ATSIMINKITE...
SVARBU KĄ JŪS GAUNATE
ŠIA ŽEMA KAINA!

the **MAY** company

MES DUODAM IR KEIČIAME
EAGLE STAMPS
MAY'S KRAUTUVĖS VALANDOS
KETVIRTADIENI: MIESTE 9:30 iki 9
MAY'S ON THE HEIGHTS IR
PARMATOWN 9:30 IKI 9:30

PRASIDEDA 9:30 A.M. MAY'S KETVIRTADIENI MIESTE ON THE HEIGHTS PARMATOWN 3 KRAUTUVIŲ MILIJONO DOLERIU

DOWNTOWN... PUBLIC SQUARE

May's didelis Milijono Dolerių Išpardavimas duoda jums progą nusipirkti sau, šeimai ir jūsų namams aukštos kokybės prekių pačiomis žemiausiomis kainomis. Kostiumai, paltai, gatavi drabužiai, virtuvės įrengimai, namų įrengimai, baldai, kilimai, baltiniai, brangenybės, laikrodžiai, įvairenybės... viskas, kas reikalinga May's trijose krautuvėse — įskaitant rūsius.

Didelės sutaupos... Milžiniškas pasirinkimas... Kokybės prekės.

ON THE HEIGHTS... CEDAR CENTER

IŠPARDAVIMAS

PARMATOWN... RIDGE AND RIDGEWOOD DRIVE

Bendras vaizdas iš Lietuvių Bendruomenės Chicagos apygardos suvažiavimo. Nuotraukoje: Lietuvos konsulas dr. P. Daužvardis sveikina suvažiavimo dalyvius.

B. Lingio nuotrauka

Omahos lietuvių žinios

Lietuvių atstovavimas naujose rankose

Didesnės lietuvių kolonijos gali daug kuo džiaugtis. Ten esama daugiau kultūrinių pajėgų, ten ir visuomeninis gyvenimas daug įvairresnis. Mažos kolonijos dalia tuo požiūriu daug liūdnėsnė, nes jos gyvavimas ar merdėjimas, paprastai, būna vos kelių asmenų rankose.

Omahos lietuvių kolonija, kuri nei tūkstančio nesiekia, kaip tik ir galima būtų priskirti į antrąją grupę. Čia esančios organizacijos ir sambūriai dosniausiai savo narius rankų pirštais skaičiuoja. Esant tokiai padėčiai, kolonija visą visuome-

ninę ir kultūrinę veiklą yra pavedusi bendruomenės valdybai. Bendruomenės valdybos darbą remia beveik visi.

Omahos lietuvių kolonijos praeitis turi gana gražių pavyzdžių, kur bendram lietuviškam reikalui nebuvo pagailėta nei darbo, nei kantrybės, nei didesnių sumų pinigų. Jei kitose vietovėse, ar net ir kai kurioje spaudoje, iš bendruomenės darbo mėgstama pasišaipyti, tai pas mus į bendruomenę žiūrima kaip į vienintelę ir nepakeičiamą organizaciją, be kurios bet ką būtų sunku ir suklijuoti.

Nors nuomonės dėl bendruomenės veiklos Omahoje

gana teigiamos, tačiau metams baigiantis sudaryti naują bendruomenės valdybą ne visad lengvai sekasi. Ir šiais metais su naujos "vyriausybės" sudarymu buvo nemaža sunkumų.

Dvejus metus iš eilės išdirbusi senoji valdyba atsisakė. Teko šaukti net du susirinkimus, kol pavyko naują valdybą sudaryti. Jei ir antrajame susirinkime (sausio 22 d.) nebūtų pavykę valdybos išrinkti, tai sporto klubas Lituanika bėdos atveju buvo suradęs savo tarpe 5 narius, kurie sutiko kandidatuoti. Patys klubo nariai dabar juokiasi, kad kitur visuomenė remia sportininkus (pav. Clevelande), o Omahoje sportininkams tenka remti visuomenę!...

Laimė, antrajame susirinkime naują valdybą pavyko sudaryti. Išrinktais tapo: pirmininku — Ben. Sulskis (5), vicepirmininku — Alg. Antanėlis, sekr. — St. Misiūnas (neseniai atvykęs iš Kolumbijos), išd. — St. Martinkus (taip pat nepersėnė iš Italijos) ir karotekos vedėja — Gr. Reškevičienė (visų bendruomenės valdybų nenuilstanti talkininkė).

Naujoji valdyba iš pirmos dienos pradėjo pasiruošimus Vasario 16 d. minėjimui. Š. m. minėjime kalbėtoju atvyks ALT sekr. P. Grigaitis. Praeityje ALT Vyk. Komitetas į Omahą Vasario 16 minėjimuose kalbėti buvo atsiuntęs M. Vaidylą, kun. J. Prunskį, L. Šimutį ir A. Rudį.

Kvietimai dalyvauti minėjime, kuris įvyks vasario 19 d., Indian Hill mokyklos salėje, išsiųsti ir pavieniai Nebraskoje gyvenantiems lietuviams, o taip pat ir į kaimyninę Sioux City, Iowa lietuvių koloniją (daug mažesnę už Omahos).

Būtų malonu minėjime matyti ir tuos lietuvius, kurie pasibarstę gyvena vakarinėje Iowa valstijos dalyje. Teko patirti, kad tokių Iowoje vis pasitaiko, tai bedirbių universitetuose, tai laikinai ten apsistojusių kitais reikalais.

Kiek teko išsikalbėti, naujoji bendruomenės valdyba turi gražių planų ir duoda pagrindo tikėti, kad naujose rankose Omahos kultūrinis ir visuomeninis gyvenimas nebus apleistas.

Dar verta pridurti, kad beveik tuo pačiu metu naują valdybą išsirinko ir Omahos Ramovės skyrius: pirm. — Pr. Kvedaras, sekr. — Pr. Kazlauskas ir išd. — J. Šermukšnis. Nors ir šis skyrius nėra didelis, bet savo veikla ne taip jau retai ir viešai pasirodo. Beveik visi skyriaus nariai yra aktyvūs ir bendrame kolonijos darbe.

V. Š-a.

CLEVELANDO AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA MALONIAI Kviečia brolius ir seseris lietuvius atsilankyti į

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS PASKELBIMO 43 METŲ SUKAKTIES MINĖJIMĄ

KURIS ĮVYKS

SEKMADIENĮ, VASARIO 12 DIENĄ,

TOKIA TVARKA:

10 val. ryto pamaldos šv. Jono Katedroje — Superior ir East 9-os gatvės kampas. Pamaldų metu giedos Čiurlionio Vyrų Choras, vadovaujamas muz. Alfonso Mikulskio.

11 val. (tuoju po pamaldų) iškilingas aktas šv. Jono College salėje (greta katedros).

Programoje VLIKo pirmininko Dr. Antano Trimako ir senatoriaus Frank J. Lausche kalbos ir meninė dalis.

Meninę dalį atlieka Juliana Luizaitė-Burke ir Birutė Smetonienė.

Pamaldose ir iškilingame akte organizacijos dalyvauja su vėliavomis.

DAYTON

Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo minėjimas, rengiamas vasario mėn. 12 dieną.

10 val. ryto šv. Kryžiaus bažnyčioje įvyks pamaldos, o 3 val. p. p. parapijos salėje prof. dr. Vytautas Biliauskas skaitys paskaitą, o Elaine Lucas anglų kalba supažindins angliškai kalbančius su Vasario 16 reikšme Lietuvai.

Meninę dalį išpildys šv. Kryžiaus parapijos choras, vadovaujamas E. Sluzas, Lietuvos Vyčių tautinių šokių grupė ir Lietuvių šeštadieninės mokyklos mokiniai.

Praėjusiais metais rengtas panašus minėjimas sutraukė iš neskaitlingos Daytono lietuvių kolonijos pilną salę dalyvių ir praėjo labai darniai. Tikimasi, kad ir šiais metais jis pavyks, tuo labiau, kad ir jėgų atsiranda daugiau. Mat, praėjusį rudenį įsikūrė Lietuvių šeštadieninė mokykla, kuri veikia gražiai ir mokiniai turės progos pasireikšti.

Minėjimą rengia Lietuvių R. K. Draugijų Sąjūdis.

J. J.

Grazi dovana visiems Naujų metų proga Plokštelės tik neseniai pagamintos

LITHUANIAN-AMERICAN Long Play Hi-Fi Records

Sol. LIONĖ JUODYTE-Matthews yra įdainavusi naują lietuvišką dainą plokštelėje —

"MĀNO LIETUVOS PRISIMINIMAI" (My Lithuanian Memories) Kaina \$4.98

Antrąją mažą (angliškai) — "Christmas Carols" Shepherd Boy and Sleeping Child.

Kaina 98c. Išeistos Mill Marlboro Co. Platintojams užsakius didesnius kiekius — duodama nuolaida.

UŽSAKYMUS SIUSTI: ALEX MATHEWS 256 Union Avenue, Brooklyn 11, N. Y.

arba gaunama visose radijo stotyse

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Dr. A. Trimakas, atvykęs iš New Yorko dalyvauti Vasario 16 iškilmėse, ši penktadienį, 6:30 val. pasirodys Dorothy Fuldheim televizijos programoje, duodamoje penktuoju kanalu.

• I LVS Ramovės skyriaus valdybą išrinkti: J. Leknickas, V. Apanius, J. Nasvytis, V. Jokubaitis ir P. Mainelis.

• Aldona Kavaliūnienė labai sunkiai apdegusi nuo kilusio namuose gaisro, paguldyta į Huron Road Hospital. Jos sveikata yra labai sunkioje būklėje.

• Dainavos stovyklos rėmėjų komiteto surengtam pobūvyi ir dovanų skirstyme — 1961 m. Fordo, dalyvavo apie 150 svečių. Pobūvį vedė S. Laniauskas. Pagrindinę kalbą pasakė A. Damušis. Meninę programą atliko Aldona Stempužienė, akompanuojant J. Švedui. Dar buvo parodyta filma ir stovyklos bei apylinkių vaizdai. Visi dalyviai buvo skaniai pavaišinti. Fordas atiteko jaunam detroitiešiui.

• Moterų Sąjungos 36 kuopos ruošti pietūs Naujos parapijos mokyklos vidaus įrengimo naudai, praėjo gražiu pasisekimu. Pietų metu, p. Mikšienės iniciatyva, būsrys artimųjų pagerbė varduvininkę Birutę Juodėnienę.

• Dr. Vladas Bložė, iš Clevelando, mokėdamas už Dirvą atsiuntė ir \$5.00 auką.

• Vasario 16 d. Gimnazijos būrelis Nr. 143 rėmėjai 1959 ir 1960 m. suaukojo: B. Pračkienė 48, L. Mackevičius 39 (jų skaičiuje 12 dol. už visus 1961 m.), J. Stravinskis 31, L. Banis 30, A. Balys ir A. Sandargienė po 28, N. Gargasienė 25,50, S. Kernauskienė, J. Stravinskienė ir A. Kubiliūnienė po 25, R. Čiapulienė, B. Ignienė, F. Modestavičienė, M. Krivickienė ir P. Butkienė po 24,50, D. Stanišienė, B. Žukienė ir J. Jonušienė po 24, E. Variakojis 21, R. Glėbienė 12, A. Adams (čia gimusi lenkė) 6, J. Garla 4 ir P. Jakinevičius 2.

Viso surinkta ir persiųsta per Balfą 544 dol.

Gimnazijos vado v y b ė s vardu aukotojams tariu ačiū!

Tvarkingam būrelio veikimui trūksta dar bent dviejų nuoširdžių rėmėjų. Gal atsiras...

K. Žukas,

Būrelio tvarkytojas

• Kaip ir praeitais metais, pajamų mokesčiai bus pildomi Dirvoje šeštadieniais, pradedant vasario mėn. 18 d. arba pagal susitarimą, telefonu RE 1-7222. Mokesčius pildo Jonas Kazlauskas.

Geriausios sveikinimai ir linkėjimai visiems mūsų draugams ir rėmėjams

LOUISVILLE TITLE INSURANCE CO.

The Louisville Title Bldg., 118 St. Clair Ave., N. E. Phone: MA 1-2075

Listen to Rudolph Ringwall and his "Memorable Music" WJW Radio, Monday thru Friday, 7:05-7:30 P. M.

J.S.AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas

1254 Addison Rd. Cleveland 3, Ohio

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas. Motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas.

24 hours towing

Atidaryta nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro. Dienos telef.: HE 1-6352 Nakties tel.: LI 1-4611

Quik Auto Service, Inc.

1304 East 9 Str. Tel. TO 1-1673

Vietinių ir užsieninių automobilių taisymas. Visų rūšių mechaninis ir "Auto Body" taisymas, gerai išbaigtas — garantuotas dažymas P r a n o G r i g o n i o priežiūroj.

Vasario mėn. visi klientai gauna didelę nuolaidą. Pasinaudokit proga ir pigiai susitaisykit savo mašiną.

LIETUVIŲ KLUBAS ir SVETAINĖ

Lietuvių Svetainėje renkite lietuviškus parengimus, o poilsį praleiskite tarp savųjų Klube.

— Cleveland —

6835 Superior Avenue EX 1-1143

EAST CLEVELAND-EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS EARN OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON

4%

SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

HOME AND REMODELING LOANS

CORNER 68TH-SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue EN 1-1763

936 East 185 St. KE 1-7770

KAS IR KUR?

• **LB Chicagos apygardos suvažiavime**, įvykusiam sausio 29 d. Vyčių salėje, dalyvavo 86 atstovai. Į naują apygardos valdybą išrinkti: J. Bertašius, D. Bielskus, J. Jasaitis, A. Miniataitė, J. Petrauskas, J. Vaičiūnas, F. Valinskas, V. Grėbliūnas ir St. Šiaučius.

• **Australijos universitetuose šiuo metu studijuoja apie 130 lietuvių**. Iki šio laiko aukštuosius mokslus ten baigė per 50 lietuvių. Kasmet gimnazijas dabar baigia apie 30 mūsų jaunuolių.

• **Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimas** Racine, Wis. įvyks vasario 12 d., Šv. Kazimiero parapijos svetainėje. Ruošia vietos ALT skyrius.

• **Australijoje gyvena lietuvių skautai** gruodžio 20 — sausio 9 d. stovyklavo Ingleburne. Stovyklavo 180 skautų ir skautų.

• **J. Grigaitis**, iš Chicagos, mokėdamas už Dirvą atsiuntė ir \$5.00 auką.

DETROIT

Vasario 16 minėjimas

Detroito Lietuvių Organizacijų Centras Vasario 16 d. minėjimą organizuoja vasario mėn. 19 d., 3 val. Western High School auditorijoje. Minėjimo metu kalbės Mich. gubernatorius John B. Swainson ir Amerikos Lietuvių Tarybos Centro Valdybos narys J. Talalas.

Meninę programos dalį atliks neseniai iš Lietuvos atvykęs Zita Sukauskaitė, padėklamuodama Dr. V. Kudirkos eilėraštį "Maniešiams", ir St. Šližio vedamas mergaičių choras, padainuodamas liaudies ir lietuvių kompozitorių dainų.

Nauja valdyba

Vilniaus Krašto Lietuvių S-gos Detroito skyrius š. m. sausio mėn. 22 d. susirinkime išsirinko naują valdybą: K. Veikutis — pirmininkas, Alb. Misiūnas — sekretorius, Vyt. Gurka — išdininkas ir B. Telyčėnas — narys.

Naujoji valdyba žada sustiprinti skyriaus veiklą.

K. Jurgutis

KVIEČIAME VISUS LIETUVIUS

Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo Vasario 16-tos dienos proga, kiekvienas lietuvis, nežiūrint, kur begyventų, ar savo žemėj vergijos pančiuose, ar tolimoj Sibiro šiaurėj, ar laisvojo pasaulio bet kuriam krašte atskirti nuo artimųjų, mintimis visi grįžta į brangią Tėvynę, giliau susimąsto jos likimu.

Jau trečią dešimtmetį pradėjome švęsdami šią istorinę mūsų tautos dieną svetimuose kraštuose, kartais mažiau beužpildydami iškilmingų minėjimų sales, gal kuris ir viltį prarandame, pamiršdami, jog, kai tikslas yra aiškus ir siekiamas dideliu ryžtu, visais galimais būdais ir didžia viltim, kelias į laimėjimą trumpėja.

Jei ligi šiol mūsų uždavinys buvo Vasario 16-tą dieną savo gausiu atsilankymu svetimiems pademonstruoti mūsų tautos pavergimą, tai dabar, kai toks pat pavojus grėšia ir kitoms tautoms, mūsų paskirtis ir kova prieš tą grėsmę yra dar sunkesnė ir vieninga gausi demonstracija reikalingesnė.

Tą dieną kasmet atnaujinam tos ilgos kovos dėl Lietuvos laisvės ryžtą, sustiprinam pavergėjui pasipriešinimo dvasią ir laisvinimo kovai vesti vieną kartą metuose kiekvienas skiriami ir savo įnašą.

Kviečiame visus lietuvius dar nepavargti svetimam krašte, neprarasti tikėjimo Lietuvos ateitimi ir aktyviai dalyvauti kovoje už Lietuvos išlaisvinimą!

Lietuvos Nepriklausomybės Fondo Valdyba

• **Irvis Venclova, Sigitas Martinkus, Jurgis Mikolajūnas, Nemira Šurnaitė ir Algis Jankauskas** Australijoje baigė medicinos mokslus.

• **Amerikos Lietuvių Tarybos Vykdomasis Komitetas** savo paskutiniame posėdyje, įvykusiam sausio mėn., svarstė Lituanus žurnalo parėmimo klausimą. Posėdyje žurnalo reikalus pakviestas referavo vajeaus centrinio komiteto pirm. inž. V. Adamkavičius. Išdėstius Lituanus žurnalo paskirtį, atliekamą darbą ir sunkumus, ALT-ai buvo perduotas vajeaus komiteto prašymas, kad jina kasmet prenumeruotų 500 egz. Lituanus žurnalo šio krašto politikams ir politinėms institucijoms.

• **Bostono "Senųjų Lapinų" vyčių būrelis**, Velykų dieną, Lietuvių Auditorijoje, rengia tradicinį balių "Po svetimų dangum" ir prašo Naujosios Anglijos kolonijas tą dieną koncertų ir šokių neruošti.

• **Jonas Kebertas**, iš Sydnėjaus, Australijos skautų "Aušros" tuntui padėjo nupirkti ir įrengti stovyklavietę, tam reikalui paaukodamas apie 300 svarų. Į Australiją jis yra atvykęs 1929 metais.

A. L. Tautinės Sąjungos Seimas įvyks Chicagoje

Vasario 1 dieną Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos centro valdybos posėdyje buvo apsvastyta eilė aktualijų.

Šiais metais baigiasi Sąjungos vadovybės kadencija, taigi būsimasis seimas turės išrinkti naują. Seimo vieta pasirinkta Chicago, o seimo laikas, programa ir kt. bus paskelbta artimoje ateityje.

Taip pat posėdyje buvo aptartas Antano Smetonos monografijos leidimo reikalas.

Posėdyje dalyvavo Sąjungos pirm. inž. Eug. Bartkus, centro valdybos nariai: inž. J. Jurkūnas, T. Blinstrubas, Dr. A. Rudokas ir Br. Paplėnienė, Sąjungos tarybos prezidento narys Dr. S.

Kristijono Donelaičio šeštadieninės mokyklos Chicagoje mokiniai, suvaidinę Danutės Augienės veikale "Pranukas teisme". Stovi iš kairės: G. Gudauskas, V. Misiulis, O. Zostautaitė, V. Kašubaitė, D. Jandolytė, D. Kvilytė, L. Gerulytė, P. Šulaitė ir Ž. Jurėnaitė. Sėdi: D. Naris, Z. Snubaitė, J. Paronis, D. Vallukėnas, G. Vallukėnas, A. Naris ir J. Umbrasas.

V. Noreikos nuotrauka

KRISTIJONO DONELAIČIO ŠEŠTADIENINĖ MOKYKLA CHICAGOJE

Ne taip seniai šio laikraščio puslapiuose buvo žinių žinių apie šios mokyklos įsisteigimą ir augimą. Šiuokart tik prisiminsim kad ši mokykla, įsisteigusi tik 1959 m. su 30 mokinių, šiandien jau išaugo iki 150 mokinių su 5 mokytojais. Mokinių tėvams ypatingai džiugu, kad tos mokyklos pasišventėliai mokytojai moko jų mažuosius vaikučius ne vien tik lietuviškai skaityti ir rašyti bet labai lengvu ir jiems suprantamu metodu (pasakėlėmis, pasikalbėjimais, eilėraštukais ir vaidinimais) nukelia juos į pavergtos Lietuvos laukus,

miškus ir žydinčias pievas. Ten bėginėja zuikučiai, skraido margieji drugeliai, prieš saulę šildosi raitieji katinėliai ir vyksta daug kitų jiems įdomių įvykių.

Ką jie išmokę buvo parodyta sausio 7 d., švenčiant tradicinę Kalėdinę eglutės šventę. Į ją aktyviais dalyviais buvo įtraukti ne tik visi mokiniai ir tėvų komitetas, bet ir mokinių tėvai. Bendra šios šventės programa susidėjo iš trijų dalių: meninės, Kalėdų senelio atsilankymo iš Lietuvos ir vaišių.

Pirmoji meninės programos dalis suvaidintas Danutės Augienės parašytas dviejų veiksmų veikaliukas "Pranukas teisme". Služetas paimtas iš Lietuvos gyvenimo. Pranukas ir jo sesutė Onutė našlaičiai. Pranukas visiems vaikams žinomas, kaip didelis nenaudėlis gyvulėliams. Tuo ypatingai skaudžiai pergyvena jo sesutė Onutė.

Pirmasis veiksmas vyksta gyvulių ganykloje sekminių išvakarėse. Galvijai papuošti vainikais ir laukiami tik vakaro, Kerdžius

sėdėdamas ant kermo pasakoja piemenims ir kitiems susirinkusiems kaimo vaikams apie Sekminių ir Kalėdų papročius. Čia pat atsiranda ir Pranukas su Onute. Aplink bėginėję zuikučiai, katinai ir skraidžiusios peteliškės, pamatę Pranuką, slepiasi. Kerdžius ramina Onutę ir aiškina Pranukui apie meilę gyvuliams, kaip jie Kalėdų naktį kalbasi. Pranukas ir po to vis dar nepasitaisto, tačiau gyvulių kalba jam įstringa į galvą.

Antrasis veiksmas vyksta pamiškėje — Kalėdų naktį. Tarp apšarmojusių eglučių pasirodo sniegas (12 mergaičių), kurios labai vykusiai pašoko mokytojos M. Peteraitienės sukurta ir parengta snagių šokį. Po to susirenka gyvuliai teistinėnau dėti Pranuką kuris pasislėpęs klausė jų kalbos. Gyvuliai, nujaudami jo sesutės Onutės pergyvenimą ir jos meilę savam broliukui ir nenorėdami jos dar daugiau įskaudinti, Pranuką palieka nenubastu. Pranukas tuo paveiktas, susiranda savo sesutę ir ap-

sikabinęs ją pasižada daugiau niekad nebeskriauti gyvulėlių.

Kaip matome, veikalelio turinys mažiesiems vaikučiams gan prasmingas ir pamokantis. Tiesa, jo pastatymas, ypač su tokiu skaitlingu "artistų" sąs-tatu, buvo nelengvas. Tačiau mokyklos vedėjas mokytojas J. Širkas ir jo talkininkų mokytoja M. Peteraitienė, S. Vaišvilienė, M. Šimonienė ir "artistų" bei jų tėvėlių stiprus pasiryžimas nugalėjo visas klūtis.

Po vaidinimo sekė aukšt. skyrių mergaičių tautiniai šokiai kuriuos parengė G. Paukštytė. O po to sekė visa pynė eilėraštukų, kuriuos parinko ir parengė mokytoja P. Lamsaitienė. Deklamavo šie mokiniai: V. Jurkšaitis — I skyr., D. Varankaitė — II skyr., Regis — II skyr., B. Gudaitė — IV skyr., ir E. Lipskis — III skyr.

Po meninės programos visi vaikučiai būriavosi ir nekantriai laukė atvykstančio iš Lietuvos Kalėdų senelio, kuris po valandėlės ir įvažiavo į salę su didžiausiu vežimu dovanėlių. Senelis (p. Butėnas), labai gražiais žodžiais papasakojo apie Lietuvą ir ten gyvenančius vaikučius, išdalinė dovanėles. O po to, visi pasivaišinę mokinių tėvėlių su-nėtais skanėstais ir kavute, išsiskirstė į namus.

SPORTO IR DAINŲ ŠVENTĖ

Sausio 28 d., tuojau po pamokų, įvyko mokytojų ir tėvų komiteto posėdis, kuriame buvo iškeltas sumanymas šią vasarą, gamtoje, suruošti sporto ir dainų šventę. Apie tokios šventės reikšmę ir naudingumą mokiniams, plačiai ir vaizdžiai nušviėtė mokytoja M. Peteraitienė, net išvardindama ir visas liaudies dainėles, pagal kurias būsią daromi laisvieji judėjimai. O po to, visos mokyklos mokiniai sudainuosią bendrai keletą dainėlių.

Sumanymas buvo apsvarstytas ir nutarta tokią šventę suruošti gegužės mėn. pabaigoj ar birželio pradžioj.

V. Abr.

• **Užgavėnių blynų balių Chicagoje** rengia Neo Lithuania ir Tautinis Akademinis Sambūris vasario 11 d., B. Pakšto svetainėje, 2801 W. 38 St. Plačiau skaityk spausdinamam kvietime.

Kristijono Donelaičio mokyklos mokinės, vaidinusios "Pranukas teisme". Nuotraukoje: B. Gudaitė, R. Vallukėnaitė, R. Misiulytė, R. Varankaitė, D. Lapatinskaitė, A. Petrikonytė, E. Šaraukaitė ir N. Abramikaitė.

V. Noreikos nuotrauka

VISI KVIEČIAMI ATsilankyti į L. S. T. Korp. Neo-Lithuania ir L. T. A. Sambūrio Rengiama Tradicinį

UŽGAVENIŲ
BLYNŲ
BALIŲ

CHICAGOJE

įvykstantį 1961 m. vasario 11 d.
B. Pakšto svetainėje,
2801 W. 38 St.

Staliukai užsisakoma iki vasario mėnesio 9 d. imtinai pas A. Siliūną, 6839 So. Rockwell St. Telef. PR 8-0149.

Svečiai bus linksminami B. Pakšto orkestro ir vaišinami, kaip įprasta mūsų gamintais užkandžiais ir užgavėnių blynais bei kava bei atskiro mokesčio. Veiks savas gėrimų bufetas.

Įėjimas — \$4.00.
Studentams — \$2.50.

Pageidaujama stalus užsisakyti grupėmis. Korporantai kviečiami dalyvauti su spalvomis.

PRADŽIA 8 val. vakaro.

L.S.T. Korp! Neo-Lithuania ir L.T.A. Sambūrio Valdybos